

ENW'R PWYLLGOR	Pwyllgor Craffu Gwasanaethau
DYDDIAD Y CYFARFOD	16 Mawrth 2017
TEITL YR EITEM	Adroddiad Blynyddol yr Adran Addysg
PENNAETH GWASANAETH	Arwyn Thomas
AELOD CABINET	Y Cyngorydd Gareth Thomas

CRYNODEB GWEITHREDOL

CODI SAFONAU

Cryfderau mewn perfformiad:

- Cynnydd 2015>2016 ym mherfformiad y prif ddangosydd ym mhob un cyfnod allweddol [CS DCS +0.1%; CA2 DPC +0.3%; CA3 DPC +0.7%; CA4 TL2+ +2.6%].
- Ym mhrif ddangosydd CA4 [TL2+] 11 ysgol wedi gwella ar ffigwr cyfatebol 2015, perfformiad 8 ysgol yn torri 70%+ a 7 ysgol yn sicrhau gwelliannau am y drydedd flwyddyn o'r bron.
- Safle Gwynedd yn erbyn pob awdurdod arall yng Nghymru yn gadarnhaol yn CA3 a CA4 ac yn gyffredinol agos at y safle disgwylidid yn CA2.
- Dosraniad ysgolion rhwng chwarterli PYD yn amlygu gwelliannau ar draws nifer o ddangosyddion yn CA4.
- Perfformiad dysgwyr PYD CA4 yn amlygu gwelliannau canrannol ym mhob un o'r prif ddangosyddion. Fel canlyniad, mae'r bwlch wedi lleihau rhwng dysgwyr PYD/Dim PYD ymhob achos ac yn is na'r ffigwr cenedlaethol cyfatebol ymhob achos. Yn achos y Gymraeg, mae perfformiad 2016 yn amlygu gwelliant o bron i 7.0% ar ffigwr llynedd. Gwelir sefyllfa gadarnhaol ar draws y pynciau craidd eraill hefyd.
- Mae perfformiad dysgwyr PYD yn y prif ddangosydd [TL2+] wedi gwella ers 2015 mewn 11 ysgol ac mae'r bwlch rhwng perfformiad dysgwyr PYD a dysgwyr Dim PYD wedi lleihau ers 2015 mewn 10 ysgol.
- Perfformiad disgyblion ac ysgolion ar ddiwedd cyfnod allweddol 3 yn enwedig yn y dangosydd pwnc craidd.
- Presenoldeb uwchradd a cynradd.
- Y cyfraddau gwaharddiadau parhaol neu waharddiadau cyfnod penodol o 6 diwrnod neu fwy yn yr ysgolion uwchradd.

Mae meysydd lle mae angen i berfformiad ddatblygu yn cynnwys:

- Gwella deilliannau ar draws dangosyddion yn y Cyfnod Sylfaen trwy gyfoethgoi y ddarpariaeth a'r profiadau i ddysgwyr a thrwy feithrin gwell hyder mewn arweinwyr i herio disgwyliadau ac asesiadau.
- Gwella perfformiad yn y Gymraeg ym mhob cyfnod allweddol trwy herio asesiadau a thrwy sicrhau trefn gymedroli rymusach.
- Gwella perfformiad dysgwyr PYD yn CS a CA2 trwy rymuso'r ddarpariaeth, y tracio a'r ymyrraeth ar eu cyfer.
- Parhau i weithio hefo ysgolion uwchradd i sicrhau bod y cwricwlwm a'r ddarpariaeth yn caniatáu perfformiad cadarn yn erbyn y dangosyddion diwygiedig a'r manylebau newydd.
- Gwella perfformiad dysgwyr ôl-16 mewn cyrsiau penodol trwy sicrhau mynediad i'r ddarpariaeth orau.
- Perfformiad ysgolion ar draws y cyfnodau allweddol er mwyn cymharu'n fwy ffafriol ag ysgolion tebyg.
- Gwella lefel 2 cynwysedig trwy wella deilliannau mathemateg a/ neu Saesneg yng nghyfnod allweddol 4.
- Gwella canran y disgyblion sy'n cyflawni lefelau uwch mewn pynciau a'r dangosydd pwnc craidd (DPC) ar ddiwedd pob cyfnod allweddol.

Y DDARPARIAETH ADDYSG

Cryfderau

- Mae lles a diogelwch disgyblion yn cael eu hyrwyddo a'u cefnogi trwy ddarparu ystod o wasanaethau ategol.
- Mae cefnogaeth a hyfforddiant i Arweinwyr a Rheolwyr yn datblygu'n dda.
- Mae'r modelau arweinyddiaeth gwahanol mewn ysgolion a ffederasiynau o ysgolion a grëwyd gan yr awdurdod yn cynnig amodau sy'n gwella ar gyfer athrawon i wella safonau a chyflawni gwerth gwell am arian.
- Mae gweithio mewn partneriaeth gyda GwE ac ysgolion yn helpu gwella amryw o ganlyniadau.
- Mae'r proffil categoreiddio ar gyfer ysgolion y 2 sector yn amlygu gwelliannau cadarn iawn.
- Mae proffil arolygiadau 2015-16 a 2016-17 yn gadarnhaol iawn. Bellach, nid oes yr un ysgol mewn categori statudol.
- Mae'r awdurdod yn cyflwyno ei raglen Moderneiddio Addysg ar gyflymder da.

- Mae diwylliant o atebolrwydd ac adolygu parhaus, gyda ffocws cyson ar gyflawni cynnydd yn erbyn blaenoriaethau, yn ymwreiddio ar draws gwasanaethau'r awdurdod.
- Mae blaenoriaethau ar gyfer addysg a thargedau i ymgyrraedd atynt yn cael eu cysylltu'n glir trwy gynlluniau strategol a gweithredol.
- Mae cynnydd da yn unol â'r argymhellion o arolygiadau blaenorol.
- Parhau i gynnal gwasanaethau cefnogol ac adnoddau i ysgolion.
- Polisi Iaith y Sir yn gryfder gyda Gwynedd yn arwain ar waith arloesol ar draws y Gogledd ac yn genedlaethol.

Mae meysydd lle mae angen datblygu yn cynnwys:

- Gwella ansawdd uwch arweinyddiaeth mewn lleiafrif o ysgolion [cynradd ac uwchradd].
- Gwella ansawdd arweinyddiaeth ganol ar draws mwyafrif helaeth ysgolion uwchradd.
- Parhau i ailstrwythuro'r ddarpariaeth addysg er mwyn adlewyrchu'r newid mewn demograffeg, trwy leihau lleoedd dros ben ac ad-drefnu.
- Gwella'r seilwaith a rhwydweithiau TGCh ymhellach a defnyddio TGCh i gefnogi gweinyddu a datblygiadau yn y cwricwlwm.
- Cynyddu cyfleoedd i gael achrediad drwy'r cwricwlwm amgen er mwyn sicrhau bod disgyblion sy'n agored i niwed yn datblygu medrau perthnasol ac yn ymgysylltu'n dda â'u dysgu.
- Defnyddio data perfformiad manwl a chynhwysfawr yn drwyadl ar lefel disgybl i arfarnu ansawdd ac effaith gwasanaethau, i nodi tanberfformio a chynllunio ar gyfer datblygu.
- Sicrhau bod adnoddau ac arbenigedd priodol yn galluogi gwaith integredig rhwng swyddogion gwella ysgolion, ADY, cynhwysiant, adnoddau dynol a chyllid er mwyn darparu cymorth rhagorol i arweinyddiaeth a rheolaeth ysgolion i wneud penderfyniadau o ansawdd da er mwyn gwella deilliannau.
- Datblygu Rôl Cyrff Llywodraethol i ddal ysgolion i gyfrif.

ARGYMHELLION

CYFFREDINOL:

Dim un ysgol yn cael ei rhoi mewn categori statudol Estyn.

SAFONAU:

1. Sicrhau y safonau uchaf posibl ym mhob cyfnod allweddol gan gynyddu:

- Canran y disgyblion a gyflawnodd y trothwy Lefel 2+ yn cynnwys gradd A*-C TGAU mewn Cymraeg mamiaith neu Saesneg a Mathemateg
- Canran disgyblion 16 oed sydd yn ennill y Dangosydd Pynciau Craidd (Gradd C neu uwch mewn Cymraeg/Saesneg, Mathemateg a gwyddoniaeth
- Sgôr pwyntiau wedi capio
- Perfformiad meincnodol ysgolion trwy sicrhau nad oes un ysgol yn perfformio o dan y canolrif meincnodau PYD dros gyfnod treigl tair blynedd.
- Perfformiad ar y lefelau uwch ym mhob cyfnod allweddol gan gynnwys cynyddu canran A*-A ar gyfer disgyblion TGAU, gan gynnwys perfformiad dysgwyr PYD.
- Safonau Saesneg a Mathemateg yn CA4.
- Canran y disgyblion a aseswyd mewn ysgolion a gynhelir gan yr awdurdod lleol, ac sy'n cael Asesiad Athrawon yn y Gymraeg (iaith gyntaf) ar ddiwedd Cyfnod Allweddol 3.
- Canran disgyblion enillodd lefel 3 da neu uwch yn CA2 (7-11oed) a gafodd asesiad athro yn y Gymraeg iaith gyntaf ar ddiwedd CA3 (11-14oed).

DARPARIAETH:

Yr hyn rydyn am i GwE ei wneud ar ein rhan:

1. Cefnogi ysgolion er mwyn:

- a. Bod ysgolion sydd mewn peryg o lithro yn cael eu hadnabod yn gynnar fel y gellir rhoi ymyriad priodol ar waith.
 - b. Cryfhau systemau cefnogi ysgol i ysgol a datblygu partneriaethau newydd.
 - c. Adnabod rhagoriaeth ac arfer effeithiol ym meysydd arweinyddiaeth a phedagogiaeth a'u rhannu;
 - d. Gwella deilliannau diwedd cyfnod allweddol;
 - e. Cefnogi ysgolion i berfformio yn y chwarteli uchaf
 - f. Sicrhau nad oes ysgol yn mynd i gategoriâu statudol Estyn
2. Sicrhau bod cynlluniau datblygu, prosesau hunan arfarnu a systemau tracio o leiaf yn dda yn ein hysgolion.
 3. Darparu arweiniad er mwyn codi safonau Saesneg mewn adrannau penodol yn ein hysgolion uwchradd.
 4. Darparu arweiniad er mwyn codi safonau mathemateg mewn adrannau penodol yn ein hysgolion uwchradd.
 5. Cwricwlwm ac Asesu: sicrhau bod pob ysgol yn darparu cwricwlwm addas a phriodol, bod gweithdrefnau asesu a thracio grymus ar waith ym mhob ysgol a bod cynhaliaeth gadarn ar gael i ddysgwyr i gyflawni potensial.
 6. Dysgu: sicrhau bod pob athro â dealltwriaeth glir o'r hyn sy'n cyfrannu tuag at ddysgu effeithiol a'u bod wedi'u harfogi i ddefnyddio ystod o strategaethau er mwyn ymateb i anghenion a chyd-destun dysgu.
 7. Sicrhau bod ein hysgolion uwchradd yn deall ac yn barod i weithredu manylebau newydd.

8. Adnabod a thargeddu adrannau sydd yn tan berfformio yn gyffredinol neu yn perfformio yn gyfforddus.
9. Targeddu rhaglenni datblygiad proffesiynol ar gyfer Arweinwyr Canol er mwyn datblygu eu gallu i arwain ar addysgu a dysgu da o fewn eu hadrannau.
10. Adnabod darpar brifathrawon a'u paratoi ar gyfer ennill y cymhwyster CPCP.
11. Sicrhau rhaglen ar gyfer datblygu penaethiaid presennol ymhellach.
12. Parhau i gryfhau system asesu athrawon trwy gymedroli asesiadau fel eu bod yn gyson ar draws y Rhanbarth a Chymru.

GWEITHREDU'R STRATEGAETH ANGHENION DYSGU YCHWANEGOL A CHYNHWYSIAD TRWY:

13. Gyd weithio gydag Ynys Môn i greu un tîm ADY a Chynhwysiant;
14. greu darpariaeth sy'n rhoi llawer mwy o bwyslais ar ymyrraeth gynnar yn enwedig yn y blynyddoedd cynnar, gan geisio adnabod cyflyrau yn gynnar iawn ym mywydau plant fel y gall hynny gael effaith ar eu haddysg a'u bywydau yn gyffredinol;
15. cynyddu'r arbenigeddau yn ein hysgolion trwy raglenni hyfforddi i ddatblygu mwy o arbenigedd;
16. trefniadau amlasiantaethol cadarn o gyd-weithio a fydd yn arwain at rannu gwybodaeth, a sicrhau cydgynllunio effeithiol ar gyfer addysg a datblygiad plant a phobl ifanc sydd angen cefnogaeth ychwanegol;
17. cynnig gwasanaeth sy'n sicrhau bod ansawdd uchel yn perthyn i'r profiadau addysgol;
18. plant a phobl ifanc yn derbyn y cymorth ychwanegol yn gynt; yn gwneud cynnydd addysgol ar gyflymder priodol, ac yn cyfrannu at hyrwyddo eu hannibyniaeth;
19. amgylchedd ddysgu o'r ansawdd uchaf posib ar gyfer plant sydd efo'r anghenion mwyaf dwys;
20. sicrhau cyfundrefn effeithiol ac effeithlon.
21. Cynyddu arbenigedd yn ein hysgolion trwy raglenni hyfforddi i ddatblygu mwy o arbenigedd;
22. Sefydlu trefniadau newydd ar gyfer y Ddarpariaeth Cynhwysiad/ Cynnal Ymddygiad.

ARWEINYDDIAETH A RHEOLAETH:

23. Gweithio ar wella amodau arwain a rheoli ysgolion y sir a gweithredu ar yr argymhellion cytunedig.
24. Monitro a herio pob ysgol er mwyn gwella arweinyddiaeth a rheolaeth mewn ysgolion sy'n tanberfformio.

25. Datblygu rheolwyr a darpar reolwyr o fewn gwasanaethau ac adnabod arweinwyr ar gyfer y dyfodol.
26. Datblygu cyfundrefn ysgol i ysgol rymus a sicrhau bod trefniadau mewn lle er mwyn rhannu arfer gorau i osgoi dyblygu.
27. Sicrhau bod buddsoddiadau cyfalaf yn arwain at wella amodau arweinyddiaeth a rheolaeth.
28. Datblygu rôl y Swyddfeydd Addysg Ardal er mwyn cydlynu gwaith ysgolion a'r holl wasanaethau cefnogol, gan gynnwys GWE, er mwyn sicrhau cydweithrediad partneriaethol, atebolrwydd a chyflymder newid priodol.
29. Datblygu rheolaeth a gweinyddiaeth gydweithredol ym mhob dalgylch ac ar lefel sirol gan yr Uned Gefnogi Addysg drwy'r Swyddfa Ardal.
30. Cyflwyno a gweithredu cynllun pellach o dan gyllid Ysgolion G21ain.

CYNNWYS

1. CYD-DESTUN

2. CODI SAFONAU / ANSAWDD ADDYSG

- DEILLIANNAU DIWEDD CYFNODAU ALLWEDDOL
- DEILLIANNAU AROLYGIADAU YSGOLION
- SEFYLLFA CATEGOREIDDIO YSGOLION GWYNEDD
- RHAGLENNI GWELLA ANSAWDD ARWEINYDDIAETH

3. Y GYMRAEG

- RHWYDWAITH CYFRWNG CYMRAEG AC ADEILADU CYNHWYSEDD
- Y SIARTER IAITH
- YMCHWILIAD CRAFFU ADDYSG GYMRAEG
- CYNLLUN STRATEGOL Y GYMAEG MEWN ADDYSG
- CANOLFANNAU IAITH GWYNEDD

4. CYNHWYSIAD A LLES

- PRESENOLDEB
- GWASANAETH LLES
- GWAHARDDIADAU
- CYNNAL YMDDYGIAD
- PECYN 25
- TRAC
- ADDYSG GARTREF
- EMAS
- DIOGELU

5. ANGHENION DYSGU YCHWANEGOL

- GWASANAETH SEICOLEG ADDYSGOL
- GWASANAETH ATHRAWON ARBENIGOL
- NAM CLYW
- NAM GOLWG
- TÎM CYFATHREBU A RHYNGWEITHIO
- ANGHENION MEDDYGOL A CHORFFOROL
- GWYBYDDIAETH A DYSGU

6. Y STRATEGAETH AR GYFER TRAWSNEWID Y MAES ANGHENION DYSGU YCHWANEGOL A CYNHWYSIAD

7. Y BLYNYDDOEDD CYNNAR

- 8. TÎM MODERNEIDDIO ADDYSG**
- 9. ARWEINYDDIAETH A RHEOLAETH**
- 10. CEFNOGI LLYWODRAETHWYR**
- 11. IS-ADEILEDD A GWASANAETHAU CEFNOGOL**
- 12. GWEITHIO MEWN PARTNERIAETH - PARTNERIAETHAU STRATEGOL**
- 13. CYNLLUNIO, DARPARU ADNODDAU A SICRHAU ANSAWDD AR Y CYD**
- 14. RHEOLI ADNODDAU**

1. CYD-DESTUN

GWELEDIGAETH YR ADRAN ADDYSG: Plant a phobl ifanc Gwynedd yn cyflawni'r safonau uchaf er mwyn cynnal yr iaith, diwylliant a'r economi yn lleol.

PWRPAS: Sicrhau bod yr ysgolion a'r ddarpariaeth yn arfogi'r plant a'r bobl ifanc i gyflawni'r safonau uchaf ac i feithrin y cymwysterau a'r sgiliau sy'n eu galluogi i fyw a ffynnu'n lleol.

GWASANAETHAU RYDYM YN EI DDARPARU: Codi safonau, Gwasanaethau Cefnogol, Cyflogau a Chontractau Staff Ysgol, Pensiynau Athrawon, Arlwygo Ysgolion, Glanhau Ysgolion, Cludiant Ysgolion, Iechyd a Diogelwch, Mynediad Ysgolion, Cefnogaeth i Lywodraethwyr, Cefnogaeth Gyllidol i Ysgolion, Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu, Uned Ddata, Cefnogaeth Adnoddau Dynol i Ysgolion a'r Adran Addysg, Presenoldeb ac Ymddygiad, Gwasanaeth Lles Addysg, Anghenion Dysgu Ychwanegol, Amddiffyn Plant, Arweinyddiaeth a Rheolaeth, Hyfforddiant.

BETH MAE'R ADRAN YN EI WNEUD?

- Cefnogi plant a phobl ifanc i gyflawni'r safonau uchaf.
- Sicrhau bod disgyblion ag Anghenion Dysgu Ychwanegol yn cael y gefnogaeth fwyaf addas.
- Sicrhau bod disgyblion ag anghenion emosiynol ac ymddygiadol yn cael eu cynnwys yn llawn o fewn ysgolion Gwynedd.
- Sicrhau bod disgyblion o fewn ysgolion Gwynedd yn saff .
- Darparu gwasanaethau cefnogol pwrpasol ar gyfer Gwasanaeth Addysg Gwynedd .
- Datblygu arweinwyr a chefnogi'r gweithlu yn yr ysgolion.
- Cefnogaeth i gyrrff llywodraethu ysgolion er mwyn iddynt weithredu fel llywodraethwyr effeithiol.

Mae 93 Ysgol Gynradd, 14 Ysgol Uwchradd a 2 Ysgol Arbennig yng Ngwynedd.

Ysgolion	Cynradd	Uwchradd	Arbennig
Nifer o Ysgolion	93	14	2
Nifer y Disgyblion	10,159	6,776	190
Nifer yr Athrawon	579	487	25
Nifer Staff Cefnogol	987	342	64

Ein prif mesuriadau perfformiad

Mesur - diffiniad	Perfformiad Haf 2014	Perfformiad Haf 2015	Perfformiad Haf 2016
Canran y disgyblion 15 oed (ar y 31ain Awst blaenorol) sydd yn ennill pump gradd TGAU A* i C, yn cynnwys Cymraeg neu Saesneg a Mathemateg (TL2+)	61.10%	63.3%	65.9%
Canran y disgyblion 16 oed sydd yn ennill 5 gradd TGAU graddau A*i C (TL2)	87.7%	88.9%	85.9%
Canran disgyblion 16 oed sydd yn ennill 5 gradd TGAU D i G (TL1)	97.2%	97.9%	97.3%
Canran disgyblion 16 oed sydd yn ennill Gradd C neu uwch, mewn Cymraeg neu Saesneg, Mathemateg a Gwyddoniaeth (DPC)	60.5%	62.4%	64.4%
Cyfartaledd y sgôr bwyntiau ar gyfer disgyblion sy'n 15 oed ar y 31 Awst blaenorol mewn ysgolion a gynhelir gan yr awdurdod lleol	615.8	617.2	591.0
Cyfartaledd y sgôr bwyntiau wedi gapio ar gyfer disgyblion sy'n 15 oed ar y 31 Awst blaenorol mewn ysgolion a gynhelir gan yr awdurdod lleol	362.2	362.0	355.7
Canran y bobl ifanc 16 - 18 oed nad ydynt mewn addysg, gwaith neu hyfforddiant	1.7%	1.8%	1%
Canran y disgyblion a aseswyd ar ddiwedd blwyddyn 9 (CA3), ac sy'n cyrraedd y lefel ddisgwyliedig, mewn Saesneg neu Gymraeg, Mathemateg a Gwyddoniaeth (DPC)	89.11%	91.3%	92.0%
Canran y disgyblion a aseswyd mewn ysgolion a gynhelir gan yr awdurdod lleol, ac sy'n cael Asesiad Athrawon yn y Gymraeg (iaith gyntaf) ar ddiwedd CA3	81.20%	83.2%	83.7%
Canran disgyblion enilloedd lefel 3, da neu uwch yn CA2 a gafodd asesiad athron yn y Gymraeg iaith Gyntaf ar ddiwedd CA3	87.4%	89.5%	88.7%
Canran y disgyblion a aseswyd ar ddiwedd blwyddyn 6 (CA2), ac sy'n cyrraedd y lefel ddisgwyliedig, mewn Saesneg neu Gymraeg, Mathemateg a Gwyddoniaeth (DPC)	86.0%	89.5%	89.8%
Canran y disgyblion a aseswyd ar ddiwedd y Cyfnod Sylfaen (CS), ac sy'n cyrraedd y lefel ddisgwyliedig (DCS)	85.2%	86.8%	86.8%
Nifer o waharddiadau parhaol yn ysgolion cynradd yn y	0	3	0

Mesur - diffiniad	Perfformiad Haf 2014	Perfformiad Haf 2015	Perfformiad Haf 2016
flwyddyn academaidd			
Nifer o waharddiadau parhaol yn ysgolion uwchradd yn y flwyddyn academaidd	4	3	2
Canran presenoldeb disgyblion yn yr ysgolion cynradd yn y flwyddyn academaidd	95.10%	95.0%	95.45%
Canran presenoldeb disgyblion yn yr ysgolion uwchradd yn y flwyddyn academaidd	94.20%	94.6%	95.16%

2. CODI SAFONAU / ANSAWDD ADDYSG

DEILLIANNAU DIWEDD CYFNOD ALLWEDDOL [CYFNOD SYLFAEN I CYFNOD ALLWEDDOL 4]

Nodir isod y prif benawdau o ran perfformiad diwedd cyfnodau allweddol y flwyddyn addysgol 2015/2016 gan amlygu sefyllfa Gwynedd mewn cymhariaeth â'r cyfartaledd cenedlaethol.

Mae'r tabl isod yn dangos % disgyblion oedran ysgol statudol sydd â hawl i brydau ysgol am ddim yng Ngwynedd dros y pum mlynedd diwethaf mewn cymhariaeth â Chymru ac awdurdodau unigol.

% disgyblion oedran ysgol statudol sydd â hawl i brydau ysgol am ddim [PYD]

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Gwynedd	12.6%	13.2%	14.2%	13.7%	13.7%	12.9%	13.3%	13.0%
Cymru	17.8%	18.9%	19.7%	19.3%	19.5%	19.1%	18.8%	18.8%
Safle (1=isaf)*	5	5	5	5	5	4	4	4

Yn unol â safle cinio am ddim Gwynedd, fe ddylem fod yn gweithio tuag at y pedwerydd safle ar draws ein hystod o ddangosyddion.

Mae perfformiad Gwynedd yn gyffredinol dda ar draws y Cyfnodau Allweddol. Mae perfformiad yn dda iawn yn CA3 ac yn dda erbyn diwedd CA4. Yn y sector cynradd, mae lle i wella perfformiad y ddau gyfnod allweddol, yn enwedig yn y Cyfnod Sylfaen. Ar wahân i Gyfnod Allweddol 3, mae lle i gryfhau perfformiad ar draws yr ystod dangosyddion yn enwedig er mwyn sicrhau bod disgyblion uwch eu gallu yn perfformio yn well.

Y CYFNOD SYLFAEN:

Dengys y tabl isod y ganran o ddisgyblion sy'n cyflawni'r Dangosydd Cyfnod Sylfaen [DCS] rhwng 2012 a 2016. Amlygir hefyd safle perfformiad Gwynedd mewn cymhariaeth â gweddill awdurdodau Cymru.

	DCS : Cyfnod Sylfaen				
	2012	2013	2014	2015	2016
Gwynedd	83.0%	82.8%	85.2%	86.7%	86.8%

Cymru	80.5%	83.0%	85.2%	86.8%	87.0%
Safle (1=gorau)	8 (-3)	13 (-8)	10 [-6]	10 [-6]	14 [-10]

Cyfnod Sylfaen

- Yn y DCS, cynnydd bychan [+0.1%] ers 2015 ac yn gosod Gwynedd yn safle 14 o'r 22 Awdurdod. Mae hyn yn sylweddol is na'r safle PYD disgwylidig. Perfformiad ychydig [-0.6%] yn is na tharged. Gwelwyd cynnydd +0.3% yn y dangosydd ar lefel ranbarthol [86.2%] a +0.2% yn genedlaethol.
- Ar y lefel disgwylidig, cynnydd 2015>2016 yn y dangosydd Iaith-Cymraeg [+0.3%], Datblygiad Mathemategol ychydig yn is na llynedd [-0.1%] a Datblygiad Personol wedi aros yn ei unfan. Perfformiad yn y tri dangosydd uwchben targed. Safle Gwynedd o blith holl awdurdodau Cymru eto yn is na'r disgwyl mewn dau o'r dangosyddion [Iaith-Cymraeg = 17; Datblygiad Mathemategol = 11; Datblygiad Personol = 5]
- Ar y lefel uwch, cynnydd +4.1% mewn Datblygiad Personol a +4.5% yn uwch na tharged [cynnydd cenedlaethol +2.9%], cynnydd +0.5% mewn Datblygiad Mathemategol ond serch hynny -4.8% yn is na tharged [cynnydd cenedlaethol +2.1%]. Perfformiad mwyaf siomedig mewn Iaith-Cymraeg oedd -3.4% yn is na 2015 a -2.8% yn is na tharged [llithriad cenedlaethol -0.7%]. Perfformiad yn gosod Gwynedd yn safle 14 ar gyfer Iaith-Cymraeg; safle 11 ar gyfer Datblygiad Mathemategol a safle 4 ar gyfer Datblygiad Personol. Mae hyn yn siomedig.
- Mewn cymhariaeth ag ALL eraill y gogledd roedd safle Gwynedd fel â ganlyn : DCS = 3ydd; Iaith-Cymraeg D5+ = 2il, Iaith-Cymraeg D6+ = 3ydd, Datblygiad Mathemategol D5+ = 1af, Datblygiad Mathemategol D6+ = 3ydd, Datblygiad Personol D5+ = 1af, Datblygiad Personol D6+ = 1af.
- Perfformiad dysgwyr PYD yn amrywiol. Mewn cymhariaeth gyda 2015, cynnydd yn y DCS i 76.5% a ffigur oedd yn agos at y darged o 77.0% bennwyd [+1.1% mewn cymhariaeth â chynnydd +1.3% rhanbarthol]; Iaith-Cymraeg +0.6% a +1.6% [lefel disgwylidig a lefel uwch]; Datblygiad Mathemategol wedi aros yn ei unfan ar y lefel disgwylidig ond -1.6% yn is ar y lefel uwch; Datblygiad Personol -1.1% lefel disgwylidig a +11.5% lefel uwch.

CYFNOD ALLWEDDOL 2 (CA2):

Dengys y tabl isod y ganran o ddisgyblion sydd wedi cyflawni'r Dangosydd Pynciau Craidd (DPC) ar ddiwedd Cyfnod Allweddol 2 [CA2]. Amlygir hefyd safle perfformiad Gwynedd mewn cymhariaeth â gweddill awdurdodau Cymru.

	DPC : CA2				
	2012	2013	2014	2015	2016
Gwynedd	86.2%	86.6%	86.0%	89.5%	89.8%
Cymru	82.6%	84.3%	86.1%	87.7%	88.6%
Safle (1=gorau)	3 (+2)	6 (-1)	14 [-10]	6 [-2]	7 [-3]

Cyfnod Allweddol 2

- Yn y DPC cynnydd +0.3% ar ffigur 2015 a +1.1% yn uwch na tharged [cynnydd cenedlaethol +0.9%]. Perfformiad 2016 yn gosod yr ALL yn safle 7 sydd yn is na'r safle PYD disgwylidig. Gwelwyd cynnydd 0.6% yn y dangosydd ar lefel ranbarthol [88.8%].
- Ar y lefel disgwylidig, Cymraeg -1.2% yn is na ffigur 2015 ond +0.2% yn uwch na tharged [cynnydd cenedlaethol +0.3%]. Fodd bynnag, perfformiad yn y Gymraeg islaw ffigur cyfatebol ar gyfer

Saesneg, Mathemateg a Gwyddoniaeth. Mae gwahaniaeth rhwng asesiadau athrawon ar y lefelau disgwylidig a'r lefelau uwch yn y Gymraeg a'r Saesneg. Mewn Saesneg, Mathemateg a Gwyddoniaeth, roedd perfformiad ychydig yn uwch na 2015 [Saesneg +0.9%/Mathemateg +0.2%/Gwyddoniaeth +0.1%] ac yn uwch na thargedau ymhob achos [+3.5%/+2.7%/+3.1%]. Cynnydd yn y Saesneg yn uwch na'r cynnydd cenedlaethol cyfatebol o +0.7%. Mathemateg a Gwyddoniaeth ychydig yn is. Perfformiad yn gosod Gwynedd yn safle 16 ar gyfer Cymraeg; safle 11 ar gyfer Saesneg; safle 8 ar gyfer Mathemateg a safle 3 ar gyfer Gwyddoniaeth. Mae hyn hefyd yn siomedig.

- Ar y lefelau uwch, Cymraeg -1.4% yn is na 2015 ond +1.8% yn uwch na tharged [lleihad cenedlaethol -0.2%]. Y ganran eto yn is na'r ffigwr cyfatebol ar gyfer Saesneg, Mathemateg a Gwyddoniaeth. Perfformiad Saesneg -1.5% yn is na 2015 ond +3.4% yn uwch na tharged [cynnydd cenedlaethol +1.2%]; Mathemateg yn uwch na 2015 ac yn uwch na'r targed [+3.2% a + 3.7%] a'r cynnydd cenedlaethol cyfatebol; Gwyddoniaeth -1.0% yn is na llynedd ond +1.9% yn uwch na tharged [cynnydd cenedlaethol +1.4%]. Perfformiad yn gosod Gwynedd yn safle 6 ar gyfer Cymraeg [gan gofio maint y cohort gaiff ei asesu]; safle 7 ar gyfer Saesneg; safle 5 ar gyfer Mathemateg a safle 5 ar gyfer Gwyddoniaeth.
- Mewn cymhariaeth ag ALL eraill y gogledd roedd safle Gwynedd fel â ganlyn : DPC = 2il; Cymraeg L4+ = 3ydd; Cymraeg L5+ = 1af; Saesneg L4+ = 2il; Saesneg L5+ = 1af; Mathemateg L4+ = 2il; Mathemateg L5+ = 1af; Gwyddoniaeth L4+ 1af; Gwyddoniaeth L5+ = 1af.
- Perfformiad dysgwyr PYD yn gyffredinol gadarn ar y lefel disgwylidig ond yn siomedig ar y lefel uwch. Mewn cymhariaeth â pherfformiad 2015, gwelir cynnydd o +6.4% i 82.1% yn y DPC - ac eto ffigwr sydd yn agos iawn at y darged o 80.7% bennwyd [cynnydd +1.4% rhanbarthol]. Ar y lefel disgwylidig a'r lefel uwch, perfformiad yn y dangosyddion unigol fel â ganlyn : Cymraeg +2.5% a +5.6%; Saesneg +6.4% a -2.0%; Mathemateg +5.7% a -5.3%; Gwyddoniaeth +3.0% a -4.0%.

CYFNOD ALLWEDDOL 3 (CA3):

Canran o ddisgyblion sy'n cyflawni'r Dangosydd Pynciau Craidd (DPC) yn CA3:

	Cyfnod Allweddol 3				
	2012	2013	2014	2015	2016
Gwynedd	83.0%	85.4%	89.1%	91.3%	92.0%
Cymru	72.5%	77.0%	81.0%	83.9%	85.9%
Safle (1=gorau)	1	1	1	1	2

Cyfnod Allweddol 3

Yng Nghyfnod Allweddol 3, mae perfformiad yn y DPC wedi bod yn uwch na meincnod disgwylidig Cymru ers 2012 ac yn sylweddol uwch na'r ffigwr cenedlaethol am y pum mlynedd diwethaf. Mae Gwynedd wedi perfformio orau o holl awdurdodau Cymru am bedair blynedd o'r bron a gwelir cynnydd eto ar ffigwr 2015 [+0.7%]. Mae'r perfformiad yn parhau i osod Gwynedd ymhlith awdurdodau gorau Cymru – safle 2 yn 2016.

- Yn y DPC cynnydd +0.7% ar ffigwr 2015 a -0.1% yn is na tharged. Perfformiad 2016 yn gosod yr ALL yn uwch na'r safle PYD disgwylidig ac yn ail o blith holl awdurdodau Cymru. Gwelwyd cynnydd +1.7% yn y dangosydd ar lefel ranbarthol [87.8%] a chynnydd o +2.0% yn genedlaethol.
- Ar y lefel disgwylidig, ac eithrio yn achos y Gymraeg, mae'r perfformiad yn uwch na ffigyrau

cyfatebol 2015 ac yn uwch na'r targedau bennwyd. Saesneg +1.2% a +1.4%; Mathemateg +0.6% a +1.3%; Gwyddoniaeth +0.1% a +1.6%. Yn y Gymraeg roedd perfformiad -0.7% yn is na llynedd a -0.3% yn is an tharged. Fodd bynnag, mae'r cynnydd cenedlaethol yn fwy ar gyfer pob dangosydd. Perfformiad yn gosod Gwynedd yn safle 10 ar gyfer Cymraeg [gan gofio maint y cohort gaiff ei asesu]; safle 5 ar gyfer Saesneg; safle 2 ar gyfer Mathemateg a safle 1 ar gyfer Gwyddoniaeth. Mae hyn yn dda.

- Ar y lefelau uwch hefyd mae Cymraeg yn is na ffigwr 2015 a tharged [-1.9% a -0.6%]. Mae'r ffigyrau cyfatebol ar gyfer y pynciau craidd eraill fel â ganlyn : Saesneg [+3.4% a -2.3%]; Mathemateg [+3.3% a +0.8%]; Gwyddoniaeth [+1.9% a +1.0%]. Ac eithrio yn achos y Gymraeg, mae'r cynnydd yng Ngwynedd yn uwch na'r cynnydd welir yn genedlaethol. Mae'r safle o blith holl awdurdodau yn cyfateb i safle PYD yn y mwyafrif helaeth : Cymraeg = 8 [gan gofio maint y cohort gaiff ei asesu]; Saesneg = 4; Mathemateg = 4; Gwyddoniaeth = 4.
- Mewn cymhariaeth ag ALI eraill y gogledd, Gwynedd sydd wedi perfformio orau mewn Saesneg, Mathemateg a Gwyddoniaeth ar y lefel disgwylidig a'r lefelau uwch. Yn y Gymraeg, mae Gwynedd yn safle 4 a 5 [lefel disgwylidig a lefelau uwch] ond dylid cofio maint y garfan gaiff ei hasesu mewn cymhariaeth â rhai o'r awdurdodau hyn.
- Perfformiad dysgwyr PYD yn gyffredinol gadarn ar y lefel disgwylidig ond yn fwy amrywiol ar y lefelau uwch gyda sefyllfa'r ieithoedd yn rhagori yn sylweddol ar Mathemateg/Gwyddoniaeth. Mewn cymhariaeth gyda pherfformiad 2015, gwelir cynnydd o +3.8% i 82.1% yn y DPC - ffigwr sydd hefyd yn uwch na'r targed o 80.7% bennwyd [cynnydd +5.6% rhanbarthol i 73.3%]. Ar y lefel disgwylidig a'r lefel uwch, perfformiad yn y dangosyddion unigol fel â ganlyn : Cymraeg +2.5% a +7.8%; Saesneg +1.6% a +7.5%; Mathemateg +3.8% a -2.5%; Gwyddoniaeth -0.3% a +2.0%.

CYFNOD ALLWEDDOL 4:

Perfformiad disgyblion 15 oed mewn cymhariaeth â Chymru ac awdurdodau eraill:

TL1	Trothwy Lefel 1 : dysgu sy'n gyfwerth â phump TGAU graddau D i G.
TL2	Trothwy Lefel 2 : dysgu sy'n gyfwerth â phump TGAU graddau A* i C.
TL2+	Trothwy Lefel 2+ : dysgu sy'n gyfwerth â phump TGAU graddau A* i C yn cynnwys Cymraeg neu Saesneg a Mathemateg.
DPC	Dangosydd Pynciau Craidd : % dysgwyr sy'n cyflawni'r lefel ddisgwylidig mewn Saesneg neu Gymraeg, Mathemateg a Gwyddoniaeth gyda'i gilydd
SPC	Sgôr Pwyntiau Wedi'i Gapio : cyfartaledd pwyntia'r wyth canlyniad gorau o'r holl gymwysterau a gymeradwywyd i'w defnyddio

CA4								
Gwynedd	2013		2014		2015		2016	
	%	Safle	%	Safle	%	Safle	% Gwynedd [Cymru]	Safle
TL1	97.1%	2	97.2%	1	97.9%	1	97.3% [95.3%]	1
TL2	81.5%	8	87.7%	4	88.8%	5	85.9% [84.0%]	10
TL2+	58.0%	4	61.1%	5	63.1%	5	65.9% [60.3%]	4
DPC	57.3%	3	60.5%	2	62.0%	3	64.4% [57.6%]	4
SPC	353.4	2	362.2	1	361.5	1	355.7 [344.6]	4

5A*-A					20.0%		18.1% [15.9%]	8
Cymraeg	72.8%		73.3%		78.8%		74.4% [75.1%]	
Saesneg	66.6%		69.2%		72.1%		71.4% [69.3%]	
Mathemateg	62.2%		65.2%		66.6%		70.3% [66.9%]	
Gwyddoniaeth	84.7%		93.8%		94.0%		90.8% [82.4%]	

CA4				
Dangosyddion	Perfformiad 2016	+/- 2015>2016	Targed 2016	+/- Perfformiad v Targed
TL1	97.3%	-0.6%	98.8%	-1.5%
TL2	85.9%	-3.0%	93.0%	-7.1%
TL2+	65.9%	+2.6%	69.8%	-3.9%
DPC	64.4%	+2.2%	69.0%	-4.6%
5A*-A	18.1%	-2.2%		
Cymraeg	74.4%	-4.4%	79.8%	-5.4%
Saesneg	71.4%	-0.9%	76.6%	-5.2%
Mathemateg	70.3%	+0.4%	72.6%	-2.3%
Gwyddoniaeth	94.0%	-3.4%	94.4%	-3.6%

Dangosydd	Cynnydd 2012> 2013		Cynnydd 2013> 2014		Cynnydd 2014>2015		Cynnydd 2015>2016		Cynnydd 2013>2016	
	Gwynedd	Cymru	Gwynedd	Cymru	Gwynedd	Cymru	Gwynedd	Cymru	Gwynedd	Cymru
TL2+	+3.0%	+1.6%	+3.1%	+2.7%	+2.0%	+2.2%	+2.6%	+2.4%	+7.9%	+7.6%
TL2	+6.4%	+5.2%	+6.2%	+4.5%	+1.1%	+1.1%	-3.0%	-0.1%	+4.4%	+1.7%
TL1	+4.0%	+1.4%	+0.1%	+0.8%	+0.7%	+0.3%	-0.6%	+0.9%	+0.2%	+2.1%
DPC	+4.1%	+0.3%	+3.2%	+3.4%	+1.6%	+1.7%	+2.2%	+2.8%	+7.1%	+8.6%
SPC	+18.4	+9.6	+8.8	+7.6	-0.7	+1.5	-5.3	+1.1	+2.3	+11.5
Cymraeg	-4.0%	-0.3%	+0.5%	+0.2%	+5.5%	+1.4%	-4.4%	-0.1%	+1.6%	+1.6%
Saesneg	+2.5%	+0.7%	+2.6%	+3.3%	+2.9%	+2.1%	-0.9%	+0.7%	+4.8%	+6.4%
Mathemateg	+3.5%	+1.9%	+3.0%	+1.4	+1.4%	+2.5%	+0.4%	+2.5%	+8.1%	+6.6%
Gwydd	+13.2%	+4.2%	+9.1%	+7.5%	+0.3%	+1.0%	-3.4%	-1.6%	+6.1%	+7.6%

Cyfnod Allweddol 4

Mae perfformiad Gwynedd ar gyfer y prif ddangosydd [TL2+] wedi bod ychydig yn is na meincnod Llywodraeth Cymru yn 2014 a 2015. Fodd bynnag, yn 2016, mae'r ffigwr o 69.7% [ffigwr *Bwletin Ystadegol LIC*] yn gosod y perfformiad +1.6% uwchben y meincnod. Mae'r perfformiad yn y Sgor Pwyntiau Wedi'i Gapio wedi bod yn gyson uwchlaw y meincnod dros gyfnod o bum mlynedd. Yn gyffredinol, dros gyfnod treigl, mae'r perfformiad cymharol wedi bod yn gyson dda yn y mwyafrif helaeth o'r prif ddangosyddion ac er na welwyd cynnydd canrannol rhwng 2015-2016 mewn rhai o'r dangosyddion, mae'r sefyllfa gymharol gyda safle disgwylidig PYD yr Awdurdod yn parhau i fod yn gadarnhaol iawn. Yr unig eithriad i hyn ydy'r TL2 [safle 10] a'r 5A*/A [safle 8].

Yn 2016, mae'r awdurdod wedi gwella ymhellach ar ei berfformiad TL2+ gyda chynnydd o +2.6% [seilieidig ar ffigwr *Set Data Craidd*]. Mae'r perfformiad yn gosod Gwynedd yn bedwerydd o blith holl awdurdodau Cymru [sef y safle disgwylidig]. Dros yr un cyfnod gwelwyd cynnydd cenedlaethol o +2.4%. Ar gyfer y DPC, mae perfformiad Gwynedd wedi gwella +2.2% [+2.8% cenedlaethol] a +0.4% ym maes blaenoriaeth Mathemateg [+2.5% cenedlaethol]. Yn y dangosyddion eraill gwelir peth llithriad ar

berfformiad 2015 gyda'r llithriad mwyaf yn y Gymraeg. Yn gyffredinol, roedd perfformiad yn weddol agos at darged [er ychydig yn is] gyda'r bwlch mwyaf yn y TL2 a'r Gymraeg a Saesneg. Dros y cyfnod treigl 2013>2016, yn ddieithriad ar draws pob dangosydd, gwelir gwelliannau ym mherfformiad Gwynedd ac mae'r cynnydd yn rhagori ar y cynnydd cenedlaethol cyfatebol yn y TL2+, TL2 a Mathemateg. Noder hefyd bod perfformiad dysgwyr PYD wedi gwella ar ffigwr cyfatebol 2015 ym mhob dangosydd.

Perfformiad dysgwyr PYD yn y prif ddangosydd TL2+ mewn ysgolion unigol

Mae perfformiad dysgwyr PYD yn y prif ddangosydd [TL2+] wedi gwella ers 2015 mewn 11 ysgol ac mae'r bwlch rhwng perfformiad dysgwyr PYD a dysgwyr Dim PYD wedi lleihau ers 2015 mewn 10 ysgol. Fodd bynnag, yn 2016 mae perfformiad treigl dysgwyr PYD wedi disgyn o dan darged treigl Llywodraeth Cymru [32.0%] mewn 4 ysgol [Berwyn/Eifionydd/Moelwyn/SHO] ac fel canlyniad mae safle'r ysgolion yng Ngham 1 o'r drefn gategoreiddio genedlaethol wedi'u gostwng i grwp data 3.

Cymharu perfformiad dysgwyr PYD/Dim PYD

Dros y cyfnod treigl, yn ddieithriad bron ar draws mwyafrif helaeth y dangosyddion, mae perfformiad dysgwyr PYD Gwynedd wedi bod yn well na'r ffigwr cenedlaethol cyfatebol. Mae hyn wedi'i gynnal yn 2016 gyda gwelliannau canrannol i'w gweld ym mhob un o'r prif ddangosyddion. Fel canlyniad, mae'r bwlch wedi lleihau rhwng dysgwyr PYD/Dim PYD ymhob achos ac yn is na'r ffigwr cenedlaethol cyfatebol ymhob achos. Yn achos y Gymraeg, mae perfformiad 2016 yn amlygu gwelliant o bron i 7.0% ar ffigwr llynedd. Gwelir sefyllfa gadarnhaol ar draws y pynciau craidd eraill hefyd. Mae'r perfformiad mewn Saesneg, Mathemateg a Gwyddoniaeth yn uwch na'r ganran genedlaethol gyfatebol, yn amlygu gwelliannau sylweddol ar berfformiad 2015 yr Awdurdod ac yn amlygu lleihad yn y bwlch mewn cymhariaeth gyda pherfformiad dysgwyr Dim PYD.

BI	PYD	L1	L2	L2+	DPC	5A*-A	Gwydd	Maths	Saes	Cym	SPC
2014	150	94.0%	71.3%	32.0%	30.7%	6.7%	89.3%	34.7%	43.3%	41.4%	319.7
2015	132	97.0%	69.7%	31.8%	31.1%	1.5%	84.8%	37.1%	43.9%	43.7%	323.3
2016	118	100.0%	71.1%	42.4%	40.7%	6.8%	91.5%	47.5%	53.4%	50.6%	339.6

Cymharu perfformiad bechgyn a merched

Yn 2016, mae perfformiad bechgyn Gwynedd yn is na'r ffigwr cyfatebol ar gyfer llynedd ymhob dangosydd ac eithrio Mathemateg. Fodd bynnag, mae eu perfformiad yn rhagori ar berfformiad cyfoedion cenedlaethol ymhob dangosydd ac eithrio TL2 a'r ddwy iaith. Mae perfformiad merched Gwynedd, ar draws nifer helaethaf y dangosyddion yn dangos gwelliannau canrannol ar ffigyrau 2015 ac ymhob achos yn 2016 maent yn rhagori ar berfformiad eu cyfoedion yn genedlaethol. Oherwydd y gwelliannau hyn ym mherfformiad y merched, mae'r bwlch rhwng perfformiad bechgyn/merched yn fwy yn lleol nag ydyw yn genedlaethol. Mae hyn yn wir ar gyfer pob dangosydd ac eithrio Gwyddoniaeth.

% rhai 15 oed sy'n ennill dim cymwysterau

Mae'r ganran o ddysgwyr heb gymhwyster cydnabyddedig wedi aros yn isel dros gyfnod treigl ac ers 2012 wedi bod yn is na'r ffigwr cenedlaethol cyfatebol. Fodd bynnag, gwelwyd cynnydd o 0.4% yn 2016 a bellach mae'r ffigwr lleol yn uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol.

Gadael heb gymhwyster heb fod yn gadael addysg llawn amser					
	2012	2013	2014	2015	2016
Gwynedd	1.0	1.3	1.0	0.8	1.2
Cymru	1.5	1.4	1.1	1.2	0.9

Perfformiad Ôl-16

Yn 2016 roedd y perfformiad yn erbyn y prif ddangosyddion fel â ganlyn:

- L3 : 98.3% mewn cymhariaeth gyda 98.0% yn genedlaethol. Mae'r perfformiad yn y dangosydd wedi bod yn gyson dros y cyfnod treigl. Fodd bynnag, mae'r bwlch gyda'r sefyllfa genedlaethol wedi lleihau eleni i -0.3%.
- Sgor Pwyntiau : 877.4 mewn cymhariaeth gyda 823.2 yn genedlaethol. Mae perfformiad eleni ychydig yn is na'r ffigwr cyfatebol o 893.9 llynedd [dros yr un cyfnod gwelwyd cynnydd o +23.5 yn genedlaethol].
- 3 gradd A*/A : 6.9% mewn cymhariaeth gyda pherfformiad cenedlaethol o 6.7%. Mae'r ffigwr lleol yn ostyngiad o -3.0% ar berfformiad o 9.9% yn 2015 [a 13.3% yn 2014]. Dros yr un cyfnod gwelwyd llithriad o -1.2% yn genedlaethol.
- 3 gradd A*-C : 68.6% mewn cymhariaeth gyda pherfformiad cenedlaethol o 70.6%. Mae ffigwr Gwynedd -3.7% yn is na pherfformiad 2015. Yn genedlaethol gwelwyd cynnydd o +2.5% rhwng 2015>2016.

Perfformiad Ysgolion Unigol

Yn gyffredinol, ar draws mwyafrif helaeth o'r ysgolion, gwelir gwelliannau mewn perfformiad rhwng 2015 a 2016. Mae data 2015 a 2016 hefyd yn amlygu bod gwell cysondeb ym mherfformiad mwyafrif helaeth o'r ysgolion [a'r ysgolion lleiaf yn benodol] gan na welir yr un graddfeydd o begynnu a phendilio oedd yn nodwedd mor bryderus yn y cyfnod yn arwain i fyny at arolygiad diwethaf yr awdurdod. Mae'r prif benawdau fel â ganlyn :

TL2+

- 11 ysgol yn gwella ar ffigwr cyfatebol 2015.
- perfformiad 8 ysgol yn torri 70%+.
- 7 ysgol yn sicrhau gwelliannau am y drydedd flwyddyn o'r bron.
- perfformiad yn agos at darged yn y mwyafrif o ysgolion.
- bwlch mwyaf rhwng rhagfynegiad terfynol a pherfformiad i'w weld yn Ardudwy, Brynrefail, Dyffryn Nantlle, Gader.

TL2

- 9 ysgol yn gwella ar ffigwr cyfatebol 2015.
- perfformiad 4 ysgol yn torri 95%+.
- 4 ysgol yn sicrhau gwelliannau am y drydedd flwyddyn o'r bron.
- perfformiad yn agos at darged yn y mwyafrif o ysgolion

TL1

- 14 ysgol hefo perfformiad 100% a 10 ysgol wedi gallu cynnal neu wella perfformiad am y drydedd flwyddyn o'r bron.

DPC

- 11 ysgol yn gwella ar ffigwr cyfatebol 2015.
- perfformiad 4 ysgol yn torri 70%+.
- 5 ysgol yn sicrhau gwelliannau am y drydedd flwyddyn o'r bron.
- perfformiad yn agos at darged yn y mwyafrif o ysgolion
- bwlch mwyaf rhwng rhagfynegiad terfynol a pherfformiad i'w weld yn Ardudwy, Dyffryn Nantlle, Gader.

Cymraeg

- 4 ysgol yn unig yn gwella ar ffigwr cyfatebol 2015.
- perfformiad 11 ysgol yn torri 70%+ a 4 yn torri 80%+.
- 2 ysgol yn sicrhau gwelliannau am y drydedd flwyddyn o'r bron.
- perfformiad yn agos at darged mewn tua hanner o'r ysgolion.
- bwlch mwyaf rhwng rhagfynegiad terfynol a pherfformiad i'w weld yn Ardudwy, Gader, Glan y Mor, Tryfan, Tywyn.

Saesneg

- 9 ysgol yn gwella ar ffigwr cyfatebol 2015.
- perfformiad 9 ysgol yn torri 70%+ a 4 yn torri 80%+.
- 5 ysgol yn sicrhau gwelliannau am y drydedd flwyddyn o'r bron
- perfformiad yn agos at darged yn y mwyafrif o'r ysgolion ond perfformiad Botwnnog yn sylweddol uwch na tharged.
- bwlch mwyaf rhwng rhagfynegiad terfynol a pherfformiad i'w weld yn Botwnnog, Brynrefail, Dyffryn Nantlle, Tryfan.

Mathemateg

- 12 ysgol yn gwella ar ffigwr cyfatebol 2015.
- perfformiad 11 ysgol yn torri 70%+ a 2 yn torri 80%+.
- 5 ysgol yn sicrhau gwelliannau am y drydedd flwyddyn o'r bron.
- perfformiad yn agos at darged yn y mwyafrif helaeth o ysgolion ond perfformiad yn sylweddol uwch na tharged yn y Gader.
- bwlch mwyaf rhwng rhagfynegiad terfynol a pherfformiad i'w weld yn Ardudwy, Gader a Tywyn.

Gwyddoniaeth

- 5 ysgol yn gwella ar ffigwr cyfatebol 2015.
- perfformiad 12 ysgol yn torri 90%+ a 2 yn 100%.
- 3 ysgol yn sicrhau gwelliannau am y drydedd flwyddyn o'r bron.
- perfformiad yn agos at darged yn y mwyafrif helaeth o ysgolion
- bwlch mwyaf rhwng rhagfynegiad terfynol a pherfformiad i'w weld yn Friars.

DEILLIANNAU AROLYGIADAU YSGOLION

Gweler Atodiad 1.

Deilliannau Arolygiadau Ysgolion

Yn ystod blwyddyn addysgol 2015-2016, bu i Estyn gynnal arolygiad mewn 13 ysgol [12 cynradd ac 1 uwchradd]. Mewn 8 ysgol [61.5%], dyfarnwyd nad oedd angen unrhyw weithredu dilynol; mewn 3 ysgol [23.1%] dyfarnwyd categori dilyniant lleiaf dwys [Monitro Awdurdod]. Yn y mwyafrif o'r achosion hyn, yr angen i wella presenoldeb oedd y prif reswm dros y gweithgarwch dilynol. Mewn 2 ysgol [15.4%] dyfarnwyd yr angen am ymweliad monitro pellach gan Estyn. Ni osodwyd unrhyw ysgol mewn categori statudol. Roedd proffil 2015-16 yn gadarn dda.

Nodir isod y proffil barnau arolygiadau blwyddyn addysgol 2015-16:

	Rhagorol	Da	Digonol	Anfoddhaol
Cwestiwn Allweddol 1	15.4%	69.2%	15.4%	0%
Cwestiwn Allweddol 2	15.4%	76.9%	7.7%	0%
Cwestiwn Allweddol 3	23.1%	69.2%	7.7%	0%
Barn Gyffredinol 1 : Perfformiad Presennol	15.4%	69.2%	15.4%	0%
Barn Gyffredinol 2 : Gallu i Wella	23.1%	69.2%	7.7%	0%

Sefyllfa gyfredol o ran ysgolion mewn categori dilyniant [arolygiadau 2014-15 a 2015-16]:

Ysgol	Categori Dilyniant	Dyddiad ail ymweliad Estyn neu gyflwyno adroddiad ALL	Rhagfynegiad
Cymerau	Monitro Awdurdod	Adroddiad cynnydd i Estyn Gwanwyn 2017	Adroddiad cynnydd wedi'i anfon i Estyn – rhagolygon yn hynod gadarnhaol. Disgwylid bydd yr ysgol yn cael ei thynnu allan o gategori.
Craig y Deryn	Monitro Awdurdod	Adroddiad cynnydd i Estyn Gwanwyn 2017	Rhagolygon yn gadarnhaol. Disgwylid bydd yr ysgol yn cael ei thynnu allan o gategori yn fuan.
Bro Cynfal	Monitro Estyn	Ymweliad Estyn Haf 2017	Cynnydd priodol yn digwydd ar y cyflymder disgwylidig.
Llanbedr	Monitro Estyn	Ymweliad Estyn Haf 2017	Cynnydd priodol yn digwydd ar y cyflymder disgwylidig.

SEFYLLFA GATEGOREIDDIO YSGOLION GWYNEDD

Mae 3 cam i'r broses gategoreiddio genedlaethol :

- Cam 1 '*Grwp Data*' : LIC yn gosod ysgol mewn grwp safonau [1-4] seiliedig ar berfformiad treigl mewn ystod o ddangosyddion
- Cam 2 '*Gallu i Wella*' : dyfarnu gradd leol [A-D] ar allu'r ysgol i wella [barn sydd yn cymryd i ystyriaeth ansawdd arweinyddiaeth a'r dysgu/addysgu]
- Cam 3 '*Categori Cefnogaeth*' : categori fydd yn sbarduno rhaglen o gymorth, her ac ymyrraeth ar sail angen.

Dros gyfnod treigl gwelir gwelliannau arwyddocaol yn y ganran o ysgolion yn y categoriau cefnogaeth mwyaf dwys [lleihad o 28.4% yn 2014 i 13.7% yn 2016]. Dros yr un cyfnod mae'r ganran sydd yn y ddau gategori uchaf wedi cynyddu o 71.6% i 86.3%.

2014-15	Gwyrdd		Melyn		Melyngoch		Coch	
	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%
	11	9.7%	70	61.9%	29	25.7%	3	2.7%
2015-16	Gwyrdd		Melyn		Melyngoch		Coch	
	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%
	17	15.5%	73	67.0%	17	15.6%	2	1.8%
2016-17	Gwyrdd		Melyn		Melyngoch		Coch	

	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%
	22	20.2%	72	66.1%	13	11.9%	2	1.8%

Gwelir gwelliannau amlwg hefyd yn y ganran o ysgolion sydd wedi derbyn y dyfarniadau uchaf ar gyfer ansawdd arweinyddiaeth a dysgu/addysgu [graddau A + B] fel rhan o Cam 2 o'r broses gatogoreiddio. Yma, gwelir cynnydd o +20.8% [ffigwr wedi codi o 68.2% yn 2014 i 89.0% yn 2016]

2014-15	A		B		C		D	
	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%
	21	18.6%	56	49.6%	34	30.0%	2	1.8%
2015-16	A		B		C		D	
	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%
	28	25.7%	62	56.9%	17	15.6%	2	1.8%
2016-17	A		B		C		D	
	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%
	29	26.6%	68	62.4%	10	9.2%	2	1.8%

Nodir isod y categorïau sydd yn weithredol ar gyfer blwyddyn addysgol 2015-16 [nodir hefyd, ble'n berthnasol, unrhywategori dilyniant yn dilyn arolygiad Estyn – *Monitro Awdurdod/Monitro Estyn/Gwelliant Sylweddol/Mesurau Arbennig*]:

	Cynradd	Cat: Estyn	Cam 1	Cam 2	Cam 3
Dyffryn Ogwen					
1	Bodfeurig		2	A	
2	Penybryn, Bethesda		1	A	
3	Llanllechid		2	A	
4	Rhiwlas, Bangor		2	B	
5	Abercaseg, Bethesda		1	A	
6	Tregarth		1	A	
Brynrefail					
1	Gwaun Gynfi		2	B	
2	Llanrug		2	B	
3	Bethel		2	A	
4	Cwm y Glo		2	B	
5	Dolbadarn		2	B	
6	Penisarwaun		3	B	
7	Waunfawr		3	B	
Dyffryn Nantlle					
1	Bro Llifon		3	B	
2	Brynaerau		2	A	
3	Llanllyfni		2	B	
4	Baladeulyn		1	C	

5	Nebo		2	B	
6	Bro Lleu		1	A	
7	Talysarn		1	A	
Friars/Tryfan					
1	Glanadda		2	D	
2	Glancegin		1	B	
3	Babanod Coedmawr		2	C	
4	Garnedd		2	A	
5	Felinheli		2	B	
6	Hirael		3	B	
7	Faenol		1	A	
8	Llandygai		1	B	
9	Cae Top		1	A	
10	Ein Harglwyddes		4	B	
Syr Hugh Owen					
1	Gelli		1	B	
2	Felinwnda		2	B	
3	Rhosgadfan		3	D	
4	Rhostryfan		3	B	
5	Hendre		2	B	
6	Bontnewydd		3	A	
7	Maesincla		1	B	
8	Llandwrog		3	B	
9	Santes Helen		4	C	
Tywyn					
1	Craig y Deryn	Monitro Awdurdod	4	B	
2	Dyffryn Dulas		2	B	
3	Penybryn		3	B	
4	Pennal		3	B	
Gader					
1	Brithdir		2	A	
2	Dinas Mawddwy		1	B	
3	Ganllwyd		4	B	
4	Llanelltyd		3	B	
5	Ieuan Gwynedd		3	B	
6	Friog		3	A	
7	Dolgellau		2	B	
Moelwyn					
1	Bro Cynfal	Monitro Estyn	3	C	
2	Edmwnd Prys		3	B	
3	Manod		1	B	
4	Tanygrisiau		2	B	
5	Bro Hedd Wyn		4	B	
6	Maenofferen		2	A	
Berwyn					
1	Bro Tegid		3	B	

2	O.M.Edwards		1	A	
3	Bro Tryweryn		1	A	
4	Ffridd y Llyn		2	A	
5	Beuno Sant		3	A	
Ardudwy					
1	Traeth		3	B	
2	Dyffryn Ardudwy		4	B	
3	Llanbedr	Monitro Estyn	3	C	
4	Garreg		3	B	
5	Cefn Coch		1	A	
6	Talsarnau		2	B	
7	Tan y Castell		2	B	
Glan y Mor					
1	Abererch		2	A	
2	Chwilog		1	B	
3	Bro Plenydd		2	B	
4	Llanaelhaearn		2	C	
5	Llanbedrog		3	B	
6	Llangybi		2	B	
7	Pentreuchaf		3	A	
8	Eifl		2	C	
9	Cymerau	Monitro Awdurdod	1	B	
Botwnnog					
1	Nefyn		2	A	
2	Abersoch		3	B	
3	Crud y Werin		3	B	
4	Ederne		2	B	
5	Babanod Morfa Nefyn		2	A	
6	Sarn Bach		2	A	
7	Tudweiliog		1	B	
8	Pont y Gof		2	B	
9	Foelgron		2	B	
Eifionydd					
1	Beddgelert		1	B	
2	Borth y Gest		2	B	
3	Trefertyr		3	B	
4	Garndolbenmaen		1	B	
5	Eifion Wyn		1	A	
6	Gorlan		3	B	
7	Llanystumdwy		3	B	
Ysgolion Arbennig					
1	Pendalar		-	B	
2	Hafod Lon		-	A	

	Uwchradd	Cat: Estyn	Cam 1	Cam 2	Cam 3
1	Ardudwy		2	B	

2	Berwyn		3	B	
3	Botwnnog		2	B	
4	Brynrefail		1	B	
5	Dyffryn Nantlle		3	C	
6	Dyffryn Ogwen		1	A	
7	Eifionydd		3	C	
8	Friars		1	B	
9	Gader		1	C	
10	Glan y Mor		1	B	
11	Moelwyn		3	B	
12	Syr Hugh Owen		3	B	
13	Tryfan		1	B	
14	Tywyn		1	B	

Uwchradd - Categori 2016-17 yn amlygu gwelliannau yn y proffil. Dyfarniadau ar gyfer Cam 2 yn dangos bod 11 ysgol wedi derbyn y dyfarniadau uchaf [A neu B], 3 ysgol wedi derbyn dyfarniad C a 2 o'r rheiny wedi llwyddo i godi o D. Nid oes unrhyw ysgol yn y categori *Coch*.

Cynradd - Categori 2016-17 ar gyfer y cynradd yn amlygu gwelliannau yn y proffil. Dyfarniadau ar gyfer Cam 2 yn dangos bod 89.2% o'r ysgolion wedi derbyn y dyfarniadau uchaf [A neu B] a 10.7% yn unig wedi derbyn dyfarniad C/D. Hyn yn cymharu gyda ffigyrau cyfatebol 2014 o 73.7% a 26.3%. Mae 88.1% o'r ysgolion yn y ddau categori lliw uchaf [*Gwyrdd/Melyn*].

O ran gweithredu'r rhaglen gefnogaeth a her ar gyfer ysgolion cynradd ac uwchradd yn y gwahanol categorïau cefnogaeth, mae'r rhaglen newydd tri model yn weithredol ac addasiadau wedi'u gwneud i'r gweithredu gydag ysgolion *Gwyrdd/Melyn* yn dilyn ymgynghori gyda'r Penaethiaid. Mae'r gofynion diwygiedig yn amlygu rôl ganolog i'r Ymgynghorydd Her [YH] gyda disgwylid clir eu bod yn cyfranogi o weithgareddau craffu ar y cyd. Ar draws pob categori lliw, mae'r YH wedi cynnal ymweliad categori 2016-17 i drafod perfformiad a safonau cyfredol, wedi herio targedau ac yn monitro cynnydd tuag atynt ar 3 pwynt allweddol mewn blwyddyn. Mae pob ysgol *Gwyrdd/Melyn* wedi cyfrannu i gyfarfodydd '*adolygiadau cymheiriaid*' yn ystod y tymor cyntaf ac mae pob ysgol yn ymgymryd â gweithgaredd cydweithio fel canlyniad. Yn achos yr ysgolion *Melyn* hefyd, mae pob sefydliad yn ymroi i gydweithio ac yn cyfranogi o weithgaredd hyfforddiant ar y cyd.

Mae pob ysgol *Melyngoch* wedi derbyn cynllun cefnogaeth sydd wedi'i saernïo i sicrhau eu bod yn '*Estyn barod*'. Mae tystiolaeth glir o ymweliadau monitro ac arolygiadau Estyn bod y mwyafrif helaeth o'r ysgolion hyn yn gwneud y cynnydd disgwylid oddi fewn i'r terfynau amser a bennwyd.

Yn achos ysgolion *Melyngoch/Coch*, mae gweithredu ers 2014 wedi arwain at ostyngiad sylweddol yn y ganran o ysgolion sydd yn y categori yma. Mae'r ganran wedi gostwng o 28.8% yn 2014-15 i 13.7% yn 2016-17. Mae pob ysgol wedi derbyn ymweliad categori 2016-17 ac mae YH wedi herio targedau ac yn gweithredu i fonitro cynnydd tuag atynt. Mae hyn yn destun trafodaeth reolaidd rhwng yr YH a'r ysgol. Mae pob ysgol yn y categori yma wedi derbyn *Cynllun Cefnogaeth* ac ymweliadau monitro yn cael eu cynnal yn unol â'r amserlen ddisgwylid.

Mae Cynllun Busnes clir rhwng y Cyngor a GwE er mwyn sicrhau bod gweithdrefnau miniog a phriodol yn eu lle i fonitro ac arfarnu cynnydd yn yr ysgolion. Mae trefn newydd wedi ei sefydlu ar gyfer monitro perfformiad ac ansawdd ar bob lefel yn ysgolion Gwynedd drwy'r Bwrdd Ansawdd Sirol (BAS) - Aelodaeth – Swyddogion yr Adran Addysg ac Uwch Ymgynghorwyr Her GwE. Mae'r BAS yn caniatáu i'r Awdurdod a GwE gael darlun cyflawn o berfformiad ac ansawdd yr ysgolion gan fod yr holl wybodaeth angenrheidiol ar gael gan y gwahanol aelodau. Er mwyn sicrhau gweithrediad ac atebolrwydd priodol, mae'r BAS yn cymryd cyfrifoldeb am atebolrwydd a monitro chwarterol y Cynllun Busnes – blaenoriaethau'r Cynllun Busnes yw sail i raglen / cylch gorchwyl y BAS. Mae perthynas waith dda yn bodoli gyda swyddogion yr awdurdod ac mae'r Cynllun Busnes wedi grymuso yn sylweddol y cyfathrebu a'r atebolrwydd. Cyflwynwyd papur i'r 'Rhwydwaith Gwella Ysgolion' GwE, yn amlinellu'r drefn yma a chytunodd Awdurdodau y Gogledd, mewn egwyddor, i fabwysiadu'r system yma a fyddai'n arwain at drefn gyffredin a chysondeb rhanbarthol o ran monitro'r Cynlluniau Busnes.

RHAGLENNI GWELLA ANSAWDD ARWEINYDDIAETH

Cyflwynwyd ystod o weithgareddau gan GwE i gefnogi a datblygu gwaith arweinwyr ar draws y ddau sector. Rhoddir blas o rai o'r sesiynau hynny isod.

Rhaglenni datblygol Uwchradd:

Eleni, mae rhaglen ddatblygu ychwanegol yn cael ei gyflwyno ar gyfer Arweinwyr Canol ble nodwyd yr angen i sicrhau gwelliannau pellach yn eu gwaith arweinyddol a rheolaethol. Mae 8 unigolion wedi cofrestru a chynhelir y sesiynau ar 10/2/17; 13/2/17 a 17/2/17. Bydd cynllun ôl-ofal yn weithredol wedyn yn y fam ysgol.

Mae rhaglen ddatblygu ar gyfer Arweinyddiaeth Ganol [*symud o'r da i'r rhagorol*] yn cael ei chyflwyno - 10 cynrychiolydd o'r uwchradd yn cyfranogi. Mae'r adborth cychwynnol yn hynod gadarnhaol o du'r unigolion ond mae gwaith pellach i'w wneud i weld pa effaith gaiff yr arweiniad ar eu harferion yn ôl yn yr ysgol.

Mae'r niferoedd uwchradd sydd wedi manteisio ar raglenni datblygol eraill fel a ganlyn :

- Penaethiaid a Phenaethiaid Newydd : 3 Gwynedd
- Uwch Arweinwyr : 2 Gwynedd
- Darpar Uwch Arweinwyr : 1 Gwynedd
- Arweinwyr TGCh : 1 Gwynedd
- Arweinwyr PLPS : 4 Gwynedd

Hefyd yn yr uwchradd, mae rhwydweithiau proffesiynol wedi eu sefydlu i gefnogi arweinwyr canol yn y pynciau craidd ac anghraidd [dethol] yn CA4 gyda ffocws penodol ar ymateb i ofynion y manylebau TGAU newydd.

Mae YH Pynciol wedi bod yn gweithio gyda adrannau trwy gyfrwng rhwydweithiau sirol; clystyru ysgolion sydd ag agweddau cyffelyb a hefyd trwy gyfres o ymweliadau cefnogol i ysgolion unigol ble mae'r angen ddwsaf. Rhennir gwybodaeth am y gweithredu gyda'r Uwch YH a'r YH cyswllt. Mae'r gweithredu uchod wedi'i saernio ar wella ansawdd arweinyddiaeth adrannol a hefyd agweddau o'r dysgu/addysgu yn CA4.

Rhaglenni datblygol Cynradd:

Mae rhaglen gynhwysfawr o gefnogaeth ac arweiniad wedi'i chynllunio ar gyfer pob ysgol gynradd a'r manylion wedi'u rhannu gyda'r ysgolion.

Cyflwynwyd gweithdai arweiniol ym meysydd *CDY, Rheoli Asesu a Thracio; Addysgu Effeithiol ac Arwain taith gwella ysgol*. Nodir isod ffigyrau presenoldeb yn y sesiynau :

- *CDY* : 76 Gwynedd [sesiwn ychwanegol i'w chynnal y tymor hwn ar gyfer y rhai na lwyddodd i fynychu]
- *Rheoli, Asesu a Thracio* : 42 Gwynedd
- *Addysgu Effeithiol* [ysgolion Gwyrdd/Melyn yn unig] : 60 Gwynedd
- *Arwain Taith Gwella Ysgol* [Melyngoch/Coch yn unig] : 4 Gwynedd

Mae rhaglen ddatblygu ar gyfer Arweinyddiaeth Ganol [*symud o'r da i'r rhagorol*] yn cael ei chyflwyno - 13 cynrychiolydd cynradd. Mae'r adborth cychwynnol yn hynod gadarnhaol o du'r unigolion ond mae gwaith pellach i'w wneud i weld pa effaith gaiff yr arweiniad ar eu harferion yn ôl yn yr ysgol.

Nodir isod y niferoedd cynradd sydd wedi manteisio ar raglenni datblygol eraill:

- Penaethiaid a Phenathiaid Newydd : 19 Gwynedd
- Uwch Arweinwyr : 5 Gwynedd
- Darpar Uwch Arweinwyr : 1 Gwynedd
- Arweinwyr Rhifedd : 32 Gwynedd
- Arweinwyr Llythrennedd : 34 Gwynedd
- Arweinwyr TGCh : 9 Gwynedd
- Arweinwyr PLPS : 10 Gwynedd

Yn 2016-17 mae 5 unigolyn o Wynedd [2 uwchradd a 3 cynradd] wedi bod yn llwyddiannus o ran ceisiadau CPCP ac wedi'u cyflwyno i'r ganolfan asesu.

BLAENORIAETHAU AR GYFER 2017-18

Y camau nesaf:

Deilliannau diwedd cyfnod allweddol

Cyfnod Sylfaen/CA2

- Pennu disgwyliadau uwch yn y CS a CA2 a herio ysgolion parthed gosod targedau.
- Datblygu gwell gwydnwch i weithdrefnau pennu targedau, asesu a thracio ysgolion ac hyrwyddo gwell defnydd o ddata a rhaglenni ymyraeth i yrru gwelliannau angenrheidiol.
- Sicrhau gwell dealltwriaeth o ofynion D5+/6+ yn y CS fel bod arweinwyr yn fwy hyderus i herio targedau ac asesiadau.
- Sicrhau gweithredu mwy grymus i wirio addasrwydd targedau a'r cynnydd tuag atynt.
- Sicrhau bod gwell cysondeb ar draws ysgolion parthed dealltwriaeth o '*ffit-orau*' wrth bennu lefel derfynol.
- Sicrhau bod ysgolion yn derbyn arweiniad pellach ar ddysgu ac asesu iaith a rhif.
- Gwella addysgeg yn y CS gyda ffocws penodol ar :

- ✓ wella cyfleoedd sydd wedi eu cynllunio i ddatblygu llythrennedd/rhif ar draws y meysydd dysgu
 - ✓ sicrhau gweithgareddau sydd â lefel her uwch
 - ✓ sicrhau gwell cyfleon i gymhwysu'r medrau
 - ✓ sicrhau gwell cydbwysedd rhwng tasgau sy'n cael eu harwain gan athro/dysgwr
 - ✓ wella perfformiad Datblygiad Mathemategol
- Sicrhau bod gan holl ANG yn y CS ddealltwriaeth gadarn o'r gofynion/disgwyliadau parthed darpariaeth effeithiol.
 - Sicrhau dealltwriaeth gytunedig a chysondeb gweithredu yn y prosesau safoni a chymedroli ar draws y pynciau craidd.
 - Gwella perfformiad yn y Gymraeg ar y lefelau disgwylidig a'r lefelau uwch fel bod asesiadau yn cyfateb yn nes at asesiadau yn y pynciau craidd eraill.
 - Gwella perfformiad dysgwyr PYD ar y lefelau uwch yn CA2 mewn Saesneg/Mathemateg/Gwyddoniaeth.
 - Targedu cynhaliaeth i ysgolion ble mae perfformiad treigl wedi bod yn y 50% isaf.
 - Sicrhau dadansoddiad manwl o ddata profion darllen/rhif ar lefel ALL yn ôl yr amryfal flynyddoedd B2>9 ac adnabod ysgolion penodol ble nad oes cydberthynas digon agos gyda pherfformiad ac asesiadau athrawon.
 - Sicrhau bod pob ysgol yn derbyn arweiniad cychwynnol ar y disgwyliadau parthed y Fframwaith Digidol.
 - Parhau i weithio hefo swyddogion yr ALL i wella ansawdd arweinyddiaeth ar bob lefel er mwyn sicrhau nad oes yr un ysgol yn cael ei gosod mewn categori dilyniant statudol yn dilyn arolygiad Estyn.
 - Hyrwyddo gwell cydweithio Ysgol-i-Ysgol er mwyn sicrhau bod yr arferion gorau yn cael eu rhaedru a'u coleddu.

CA3 a CA4

- Cynnal safonau perfformiad ar y lefelau uwch ar draws y prif ddangosyddion
- Targedu cefnogaeth i ysgolion penodol ble nad oes alinio rhesymegol rhwng asesiadau diwedd CA3 a pherfformiad CA4.
- Parhau i dreialu a datblygu rôl Pennaeth Adran Strategol [gan fodelu ar weithredu Mathemateg yn ardal Meirionnydd].
- Sicrhau gweithredu mwy grymus i wirio addasrwydd targedau a'r cynnydd tuag atynt.
- Sicrhau dealltwriaeth gytunedig gydag arweinwyr o hanfodion cynllunio cwricwlaidd/darpariaeth er mwyn gwell perfformiad yn erbyn y prif ddangosyddion.
- Sicrhau bod arweinwyr yn cynllunio'n hyderus ar gyfer y dangosyddion diwygiedig mewn leithoedd, Mathemateg a Gwyddoniaeth
- Mewn lleiafrif o ysgolion, gweithredu i sicrhau bod arweinwyr ar bob lefel yn gwneud defnydd effeithiol a phrydlon o systemau tracio i gynllunio ymyrraeth effeithiol ac i ddelio gyda thanberfformio/perfformio cyfforddus [ac yn benodol yng nghyd destun data *read-across*]
- Gwella perfformiad mewn Saesneg Iaith a Cymraeg Iaith
- Gwella perfformiad lefelau uwch i gynyddu % 5A*-A
- Gweithio gyda'r Consortiwm 14-19 i wella ansawdd y ddarpariaeth a safonau cyflawniad yn CA5.
- Targedu gweithredu mewn lleiafrif bychan o ysgolion uwchradd ble mae pryder am berfformiad a/neu ansawdd arweinyddiaeth

- Parhau i weithio hefo swyddogion yr ALL i wella ansawdd arweinyddiaeth ar bob lefel er mwyn sicrhau nad oes yr un ysgol yn cael ei gosod mewn categori dilyniant statudol yn dilyn arolygiad Estyn
- Hyrwyddo gwell cydweithio Ysgol-i-Ysgol er mwyn sicrhau bod yr arferion gorau yn cael eu rhaeadru a'u coleddu.
- Sicrhau bod GwE yn cefnogi awdurdodau yn effeithiol fel eu bod yn gallu gwneud defnydd mwy amserol o'u pwerau ymyrryd statudol
- Sicrhau bod yr aweiniad a'r gefnogaeth a ddarperir i ysgolion yn hwyluso gwaith arweinwyr i wneud defnydd mwy effeithiol ac amserol o weithdrefnau medrusrwydd
- Gwneud defnydd effeithiol o raglen hyfforddiant rhanbarthol a chenedlaethol er mwyn sicrhau graddau uwch o gysondeb yn y lefel o her a chefnogaeth
- Sicrhau'r lefel briodol o fanylder ariannol yn y Cynllun Busnes a gwahaniaethau priodol rhwng comisiynu ar lefel rhanbarthol ac ar lefel awdurdod unigol
- Mireinio ymhellach strwythurau hunan arfarnu a datblygu ffyrdd o fesur effaith gweithredoedd (tra hefyd yn sicrhau bod canfyddiadau'r prosesau yn cael eu defnyddio yn effeithiol i osod targedau a dangosyddion ansawdd heriol a phriodol i wella perfformiad y gwasanaeth ac ysgolion)
- Sicrhau bod cynlluniau datblygu, prosesau hunan arfarnu a systemau tracio o leiaf yn dda yn ein hysgolion
- Darparu arweiniad er mwyn codi safonau mathemateg mewn adrannau penodol yn ein hysgolion uwchradd
- Sicrhau bod ein hysgolion yn deall ac yn barod i weithredu manylebau newydd
- Targedu adrannau sydd yn tan berfformio yn gyffredinol neu yn perfformio yn gyfforddus
- Gweithredu model newydd o gefnogi ysgolion er mwyn:
 1. Bod ysgolion sydd mewn peryg o lithro yn cael eu hadnabod yn gynnar fel y gellir rhoi ymyriad priodol ar waith.
 2. Cryfhau systemau cefnogi ysgol i ysgol a datblygu partneriaethau newydd.
 3. Adnabod rhagoriaeth ac arfer effeithiol ym meysydd arweinyddiaeth a phedagogiaeth a'u rhannu;
 4. Gwella deilliannau diwedd cyfnod allweddol;
 5. Cefnogi ysgolion i berfformio yn y chwarteli uchaf
 6. Sicrhau nad oes ysgol yn mynd i gategoriâu statudol Estyn
- Targedu rhaglenni datblygiad proffesiynol ar gyfer Arweinwyr Canol er mwyn datblygu eu gallu i arwain ar addysgu a dysgu da o fewn eu hadrannau
- Adnabod darpar brifathrawon a'u paratoi ar gyfer ennill y cymhwyster CPCP
- Sicrhau rhaglen ar gyfer datblygu penaethiaid presennol ymhellach.
- Parhau i gryfhau system asesu athrawon trwy gymedroli asesiadau fel eu bod yn gyson ar draws y Rhanbarth a Chymru.
- Cyfathrebu yn gyson ac effeithiol gyda'r Awdurdod parthed datblygiadau yn yr ysgolion.
- Cydweithio gyda'r Gwasanaeth Lles er mwyn adnabod arfer dda yn y maes presenoldeb.
- Cydweithio i gael darlun cryno cyfansawdd o ysgol.

3. Y GYMRAEG

RHWYDWAITH CYFRWNG CYMRAEG AC ADEILADU CYNHWYSEDD

Fe arweinir grŵp strategol trawsawdurdod – Rhwydwaith Cyfrwng Cymraeg ac Adeiladu Cynhwysedd - gan Wynedd sydd yn canolbwyntio ar y Gymraeg, cyfrwng Cymraeg ac adeiladu cynhwysedd ymhob Awdurdod. Mae'r grŵp hwn yn ddylanwadol o safbwynt y drafodaeth ar gontinwmm iaith gan ddylanwadu'n sylweddol ar statws Y Gymraeg ymhob ysgol, a sefydliadau cyn-ysgol, ac ansawdd ei haddysgu fel iaith a'r defnydd pellach ohoni fel cyfrwng dysgu.

Mae gan y grŵp rôl allweddol er mwyn sicrhau bod y rhanbarth yn ymateb i ofynion ac egwyddorion:

- Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg Llywodraeth Cymru
- Cynlluniau Strategol y Gymraeg Mewn Addysg yr awdurdodau
- Cynlluniau a Strategaethau iaith yr awdurdodau

O blith y meysydd sydd wedi eu hadnabod, prif flaenoriaethau'r Rhwydwaith yw:

- Ehangu'r Siarter iaith ar draws siroedd y Gogledd.
- Athrawon Ymgynghorol y Gymraeg / Canolfannau iaith.
- Sefydlu Cymunedau Dysgu Proffesiynol.
- Cynllunio bwriadus a sicrhau dilyniant o'r Blynyddoedd Cynnar.
- Y Gymraeg fel Ail iaith.
- Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg.

Y SIARTER IAITH

GWYNEDD

Ers lansio'r Siarter iaith Gymraeg yn ysgolion cynradd Gwynedd mae gwaith arloesol wedi digwydd yn ein hysgolion i ddylanwadu ar ddefnydd cymdeithasol plant o'r Gymraeg.

Nod syml y Siarter iaith yw arwain at gynnydd yn nefnydd cymdeithasol plant o'r Gymraeg. Mewn gair, cael y plant i siarad Cymraeg. Yn 2016, llwyddodd mwy na 55% o ysgolion Gwynedd (69 ysgol) (targed LLC) i ennill gwobr aur y Siarter iaith.

Mae'r Siarter iaith yn gofyn am gyfranogiad gan bob aelod o gymuned yr ysgol - y cyngor ysgol, y disgyblion, y gweithlu, rhieni, llywodraethwyr a'r gymuned ehangach er mwyn sicrhau perchnogaeth lawn ohoni.

Mae hyfforddiant trylwyr wedi'i roi i'r cyd-gysylltwyr iaith fel eu bod yn unigolion cymwys i gynnig arweiniad a chefnogaeth i'r ysgolion yn eu dalgylchoedd. O dan eu gofal, mae'r gwaith o fonitro ac achredu'r Siarter yn cael ei weithredu. Byddwn yn parhau i ddatblygu eu rôl gan eu bod yn elfen allweddol o ran sicrhau bod negesuon a gwybodaeth perthnasol ynglŷn â chyflawni nod y wobwr Aur yn cael ei rhannu a'i rhaedru'n effeithiol. Cynhelir cyfarfodydd tymhorol i rannu'r wybodaeth mwyaf diweddar efo'r cyd-gysylltwyr iaith. Trwy gynnal cyfres o gyfarfodydd efo bob pennaeth yn eu dalgylchoedd, rhennir negeseuon a rhoddir arweiniad a chanllawiau clir i bawb ar y meini prawf sydd angen eu hateb er mwyn cynnal y gofynion a safonau'r wobwr aur.

Mae elfen gryf o hyfforddi yn dod yn sgil yr ymweliadau achredu a chyfle euraid i rannu gwybodaeth ac arferion da rhwng ysgolion a'i gilydd. Cwblheir adroddiad ar gyrhaeddiad a datblygiad pob ysgol yn erbyn gofynion y gwobrau arian ac aur yn flynyddol. Byddwn yn parhau gyda'r broses achredu ar ddiwedd y flwyddyn addysgol gan graffu ar ddata'r gwe iaith er mwyn profi bod effaith cadarnhaol o ganlyniad i weithredu'r Siarter Iaith.

Mae dogfen arweiniol wedi'i llunio sy'n cynnwys yr holl strategaethau, gweithgareddau a'r cynlluniau bwriadus sydd wedi bod yn llwyddiannus ac wedi cael effaith gadarnhaol ar ddata'r gwe iaith ymysg ysgolion 'blaengar' Gwynedd. Byddwn yn parhau i ddatblygu'r ddogfen yma wrth i'r Siarter ddatblygu a'i phrif ffrydio i waith craidd y Cyngor

Mae cydweithio clos rhwng partneriaethau'n parhau a digwyddiadau penodol wedi'u cynnal ar y cyd efo S4C, Yr Urdd a Cwmni Da er mwyn dwyn effaith gadarnhaol ar ddata'r gwe iaith.

O ran sicrhau dilyniant cadarn i'r prosiect Siarter Iaith Cynradd, a pharhau gyda chreu'r galw a gwella sgiliau iaith Gymraeg ein pobl ifanc, rydym yn datblygu Strategaeth fydd yn rhoi arweiniad clir ar sut i fynd ati i gynllunio ymyrraeth er mwyn gwella ymwybyddiaeth a chynyddu defnydd o'r iaith ymysg pobl ifanc yn yr uwchradd.

Bydd y Strategaeth Uwchradd yn ymgorffori argymhellion adroddiad Cwmni Trywydd (adroddiad a gomisiynwyd i gynnal arolwg o sefyllfa'r Gymraeg fel iaith gymdeithasol ymysg pobl ifanc ysgolion uwchradd Gwynedd), Adroddiad Astudiaeth Alun Charles, Prosiect Cefnogi Arferion Iaith Uwchradd, Strategaeth Llywodraeth Cymru: miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050 a Fframwaith Llywodraeth Cymru ar gyfer cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg gan blant a phobl ifanc. Bydd rôl a llais y bobl ifanc yn allweddol ynghyd â gwasanaethau ieuentid a rhanddeiliad allweddol. Bydd y Strategaeth yn gosod disgwyliadau ac arweiniad clir i ysgolion uwchradd y sir am dechnegau newid arferion iaith a'r gwahanol ffyrdd o ddylanwadu ar iaith gymdeithasol disgyblion y tu mewn a thu allan i'r ysgol

Byddwn yn:

- Cefnogi'r 14 ysgol uwchradd i weithredu prif flaenoriaethau'r strategaeth
- Llunio a gweithredu rhaglenni hyfforddiant cynhwysfawr i athrawon uwchradd yn methodolegau addysgu a dysgu dwyieithog
- Hyrwyddo ymhellach gwerth a manteision a defnyddioldeb dwyieithrwydd er mwyn cryfhau cymhelliant disgyblion i ddatblygu'n bersonau rhugl rwydd yn y ddwy iaith.

GOGLEDD CYMRU A CHENEDLAETHOL

Ar gais Llywodraeth Cymru (LIC), yn dilyn adroddiadau cadarnhaol am lwyddiant y Siarter yng Ngwynedd, gofynnwyd i gael defnyddio arbenigedd ac arferion da Gwynedd er mwyn ymestyn y prosiect i ardaloedd eraill yng Nghymru.

Mae Cyngor Gwynedd yn darparu gwasanaeth ar ran LIC ar gyfer cyflawni 4 prif elfen, sef y gwaith o godi ymwybyddiaeth, cynnal cynhadledd hyfforddiant, rhannu gwybodaeth a lletya'r holiadur ar-lein, a'r broses achredu.

Mae'r gwaith eisoes wedi cychwyn o ran darparu cefnogaeth i siroedd eraill i osod seiliau cadarn mewn lle i weithredu'r Siarter Iaith, gan roi arweiniad a darparu arferion da ar holl agweddau ymarferol y Siarter.

Nod prosiect gogledd Cymru yn 2016/2017 oedd ceisio sicrhau bod bob ysgol categori un yn siroedd Conwy, Dinbych, Wrecsam, Dinbych a'r Fflint yn ennill gwobr arian y Siarter. Yn 2015 – 2016, enillodd 50 o gyfanswm o 52 ysgol y Wobr Efydd. Roedd amgylchiadau arbennig yn bodoli yn y ddwy ysgol nad oedd yn llwyddiannus ac mae'r ddwy ysgol honno yn dechrau ar y Wobr Efydd eleni. Yn Ynys Môn, aseswyd 44 allan o 46 o ysgolion cynradd yr Awdurdod gan y pum Cydlynnydd Iaith Dalgylchol ym mis Mehefin. Llwyddodd oll o'r ysgolion i ennill achrediad y Wobr Efydd. Mae gwaith yn mynd rhagddo gyda'r ddwy ysgol arall.

Mae'r 100% o ysgolion y gogledd holl ysgolion wedi gosod y waelodlin drwy gyfrwng system ar-lein y Siarter Iaith yn 2016/17 ac wedi cynllunio a gweithredu gweithgareddau a fyddai'n ateb anghenion ysgolion unigol.

Datblygwyd a mireiniwyd system y Siarter i fod yn yr HWB fel y gellir mesur cynnydd unigolion yn hytrach nag ysgol gyfan yn unig. Gobeithir y bydd y system yn fyw yn yr HWB ac ar gael i Gymru gyfan ym mis Medi 2017.

Datblygwyd trefn gynaliadwy ar gyfer dilysu a chymedroli ysgolion ar gyfer y gogledd. Hyfforddwyd dilyswyr i ddilysu a chymedroli gan gydlynwyr iaith gwynedd.

O ran y gwaith a'r gefnogaeth yn genedlaethol:

- Datblygwyd prosiect gosod system ar-lein y Siarter yn yr HWB fel y gellir dilyn cynnydd unigolion yn hytrach na chael darlun ysgol gyfan yn unig.
- Cafodd system y Siarter yn yr HWB ei beilota mewn 15 ysgol er mwyn sicrhau y bydd y system yn fyw i Gymru gyfan ym mis Medi 2017.
- Cafodd system y Siarter ei ddatblygu a'i wella fel ei fod yn fwy hylaw i'r defnyddwyr.
- Bu swyddogion a phenaethiaid siroedd y gogledd yn cefnogi Consortiwm y De Ddwyrain a Chanolbarth y De i ennill gwobr Efydd y Siarter. Gwnaethpwyd hyn drwy gyfrannu i gynhadledd a chefnogi Cydlynwyr Siarter Iaith de Cymru.
- Mae dogfen 'Arferion Da' ar gyfer gweithredu'r Siarter yn cael ei datblygu'n barhaus fel bod pawb yn medru dysgu oddi wrth ei gilydd.
- Bydd Swyddogion Gwynedd yn parhau i gefnogi a darparu gwybodaeth i gydlynwyr y de (Consortiwm Erw, y De-ddwyrain a Chanolbarth y De).
- Uned datblygu systemau Gwynedd yn darparu cefnogaeth TG i Gymru gyfan.
- Sicrhau fod system ar-lein y Siarter yn yr HWB erbyn mis Medi 2017.
- Parhau i ddatblygu'r ddogfen Arferion Da a chreu banc syniadau cenedlaethol fel bod pawb yn medru dysgu oddi wrth ei gilydd.

YMCHWILIAD CRAFFU ADDYSG GYMRAEG

Sefydlwyd Ymchwiliad Craffu ar faes Addysg Gymraeg gan Bwyllgor Craffu Gwasanaethau yr Awdurdod er mwyn craffu ar:

- Polisi Iaith yr Awdurdod
- Y graddau y mae'r ddarpariaeth yn gymorth i hybu'r defnydd cymdeithasol o'r Gymraeg gan blant a Phobl Ifanc (y cyswllt efo Gwaith Siarter Iaith Gymraeg Ysgolion Gwynedd)

Mae'r Adroddiad Ymchwiliad Craffu i Addysg Gymraeg y Cyngor Sir i weithrediad, cysondeb a llwyddiant Polisi Iaith Cyngor Sir Gwynedd yn ysgolion y sir yn dod i'r casgliad, ar sail astudiaeth o dair ardal benodol, fod 'dehongli'r polisi'n amrywio'n arw ac yn ddibynnol ar ddemograffi ieithyddol dalgylchoedd ysgolion yn ogystal ag o ran sêl athrawon a phrifathrawon dros y Gymraeg.' Mae'n ychwanegu 'nad oes cysondeb nac ychwaith ddealltwriaeth cyffredinol o'r gofynion.' Caiff hyn ei ategu hefyd yn adroddiad Cwmni Trywydd ar sefyllfa'r Gymraeg fel iaith gymdeithasol ymysg pobl ifanc ysgolion uwchradd Gwynedd.

Mae'r Adroddiad Ymchwiliad Craffu ei hunan yn rhoi ystyriaeth fanwl i'r mater cyn cloi gyda nifer o argymhellion ar gyfer gwella cysondeb gweithredu'r Polisi. Yn eu plith mae'r argymhellion canlynol:

Er mwyn cryfhau a chysoni Polisi Iaith Addysg y Cyngor dylai'r Cyngor ddiffinio yr hyn ydyw dysgu dwyieithog, gan gydweithio gydag ysgolion a sefydliadau hyfforddi athrawon i sefydlu addysgeg ddwyieithrwydd gadarn sy'n addas ar gyfer holl ysgolion a disgyblion yr Awdurdod a meithrin sgiliau trawsieithu ymysg staff.

Er mwyn cryfhau a chysoni gweithrediad Polisi Iaith (Addysg) y Cyngor, mae angen diffinio'n eglur natur ieithyddol holl ysgolion uwchradd Gwynedd fel ei bod yn glir i'r holl randdeiliaid beth yw natur ieithyddol yr ysgolion gan ddal yr ysgolion a'r llywodraethwyr yn atebol am ei weithrediad.'

Mae Swyddogion Adran Addysg Cyngor Sir Gwynedd wedi bod yn gweithio ar y cyd ag Ymgynghorydd Allanol, Alun Charles, i gyflawni Astudiaeth yn ymwneud â'r ail argymhelliad yn bennaf ond bod y dasg o ddiffinio natur ieithyddol ysgolion uwchradd y sir yn ymgorffori hefyd elfen o'r argymhelliad cyntaf, sef beth yn union a olygir wrth addysgu a dysgu dwyieithog lle bo hynny ar waith.

Ffrwyth yr Astudiaeth oedd adroddiad yn cynnwys nifer o gasgliadau ac argymhellion. Cyflwynwyd yr adroddiad a'r argymhellion i Bwyllgor Craffu Gwasanaethau y Cyngor ar 26.01.17 ble cymeradwywyd yr argymhellion i gyd ond bod angen trafodaeth bellach o ran diffinio ysgolion uwchradd Gwynedd yn ôl iaith y cyfrwng addysgu a dysgu dan un categori. Bydd yr Adran Addysg yn gweithredu ar yr argymhellion yma yn ystod 2017-18.

CYNLLUN STRATEGOL Y GYMRAEG MEWN ADDYSG

Daeth Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion Cymru (2013) yn gyfraith yng Nghymru ar 4 Mawrth 2013. Mae'r Ddeddf yn gosod dyletswydd statudol ar awdurdodau lleol i baratoi a chyflwyno **Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg** i Lywodraeth Cymru.

Yn dilyn y tair blynedd gyntaf o gylch cynllunio y Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (CSGA), rydym bellach yn symud ymlaen i'r cam cynllunio nesaf ar gyfer 2017-2020.

Mae'r CSGA wedi sefydlu sail gadarn ar gyfer cynllunio addysg cyfrwng Cymraeg ar draws Cymru ac addysg iaith Gymraeg a ddwyieithog. Mae cwblhau'r cylch cynllunio diwethaf wedi rhoi cyfle i fyfyrion ar beth sy'n gweithio'n dda a'r materion sydd angen eu datblygu.

Mae'r Cynllun hwn yn parhau i ganolbwyntio ar y pum deilliant yn Y Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg 2010 ac yn amlinellu sut bydd yr awdurdod yn cyflawni nodau a thargedau Llywodraeth Cymru a amlinellir yn y Strategaeth. Bydd yr awdurdod yn gorfod adolygu cynnydd yn erbyn y targedau hyn.

Dyma'r pum deilliant:

- mwy o blant saith oed yn cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg fel canran o garfan Blwyddyn 2;
- mwy o ddysgwyr yn parhau i wella eu sgiliau iaith wrth drosglwyddo o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd;
- mwy o ddysgwyr yn astudio ar gyfer cymwysterau drwy gyfrwng y Gymraeg;
- mwy o ddysgwyr 16-19 oed yn astudio Cymraeg a phynciau drwy gyfrwng y Gymraeg; a
- mwy o ddysgwyr â sgiliau iaith uwch yn y Gymraeg.

Mae'r Cynllun hefyd yn mynd i'r afael â safonau cyrhaeddiad mewn Cymraeg a Chymraeg ail iaith, darpariaeth cyfrwng Cymraeg ar gyfer dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY) a chynllunio'r gweithlu a datblygiad proffesiynol parhaus (DPP).

Dehonglir y Strategaeth yng nghyd-destun Polisi Iaith Cyngor Gwynedd a thrwy hynny wireddu'r deilliannau. Bydd yr Awdurdod yn sicrhau fod y prif elfennau yn cael eu hadlewyrchu ac yn cael sylw priodol yn y Cynllun Strategol.

CANOLFANNAU IAITH GWYNEDD

Nod y Canolfannau Iaith yw darparu cwrs dwys yn y Gymraeg i fewnfudwyr er mwyn eu galluogi i ymdoddi i'r gymdeithas ddwyieithog a chyfranogi'n llawn o brofiadau addysg ddwyieithog. Mae'r ddarpariaeth hon yn greiddiol i gynorthwyo ysgolion cynradd ac uwchradd i weithredu'r Polisi Iaith cyfredol.

Mae pedair canolfan gynradd ac un canolfan uwchradd. Lleolir y canolfannau cynradd yng Nghaernarfon, Dolgellau, Llanybi a Phenrhyndeudraeth, a'r ganolfan uwchradd ym Mhorthmadog.

Rhwng 2005 a Hydref 2016 mae cyfanswm o 1628 o ddisgyblion cynradd a 510 o ddisgyblion uwchradd wedi elwa o gael mynychu'r canolfannau iaith.

O ran y cynradd, bydd uchafswm o 16 / 18 disgybl yn mynychu pob canolfan am gwrs o 12 wythnos, ar wahân i Ddolgellau, sydd â lle i 8 disgybl yn unig. Cynigir y ddarpariaeth yn bennaf i ddisgyblion 7 - 11 oed (CA2) sydd yn hwyrddyfodiad i'r Sir. Bydd y disgyblion yn mynychu cwrs dwys am dymor er mwyn eu trochi a'u paratoi ar gyfer derbyn rhan helaeth o'u haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg neu'n ddwyieithog pan ddychwelant i'w hysgolion. Cwrs amlgyfrwng a thrawsgwricwlaidd ydyw a seilia'r athrawon eu cynllun gwaith ar hwn. Mae'r cynllun yn galluogi'r disgyblion i ddychwelyd i ysgolion eu hardal a dilyn eu cwricwlwm yn y Gymraeg.

Mae'r Ganolfan Uwchradd yn cynnig lle i uchafswm o 16 disgybl ar gyfer cyfnodau o 8 wythnos gan ganolbwyntio ar ddisgyblion B7 i ddechrau ac yna B8 gyda niferoedd bychain o B9 pe bai lle, yn ôl y meini prawf penodol a osodwyd. Byddir yn trochi'r disgyblion hyn gyda chwrs dwys yn y Gymraeg mewn cyfnod byr, gan gynnig arlwy o bynciau eraill trwy gyfrwng y Gymraeg yn ogystal.

Rydym yn parhau i sicrhau dilyniant priodol i ddisgyblion wedi iddynt ddychwelyd i'r ysgolion drwy gynnig ôl-ofal i bob disgybl. Mae'r Canolfannau Iaith yn darparu gwasanaeth ôl-ofal mewn partneriaeth â'r ysgolion er mwyn sicrhau fod y disgyblion yn parhau i wneud cynnydd arwyddocaol yn y Gymraeg. Datblygiad diweddar yw penodi Athrawes Ôl Ofal Canolfannau Iaith Cynradd Gwynedd sy'n gyfrifol am addysgu'r Gymraeg i grwpiau o hwyrddyfodiad gan ymwneud yn benodol â sicrhau gweithrediad y cynllun ôl-ofal i ddisgyblion sydd wedi mynychu'r Canolfannau Iaith.

BLAENORIAETHAU AR GYFER 2017-18

Y camau nesaf:

- Parhau i arwain y grŵp rhanbarthol er mwyn ceisio sicrhau gwell mynediad at Addysg cyfrwng Cymraeg i ddysgwyr ar draws y rhanbarth sy'n dymuno datblygu, cryfhau neu gynnal eu sgiliau dwyieithog.
- Parhau i weithredu'r Siarter Iaith yng Ngwynedd ynghyd ag arwain y gwaith o ymestyn y Siarter ar draws siroedd y Gogledd ac yn Genedlaethol.
- Gweithredu'r Siarter Iaith Uwchradd yng Ngwynedd
- Parhau efo rhaglen hyfforddiant effeithiol er mwyn arfogi'r gweithlu i ddelio efo gwahanol sefyllfaoedd ieithyddol.
- Parhau i weithredu'r blaenoriaethau a nodir yn y Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg.
- Gweithredu argymhellion adroddiad Astudiaeth Alun Charles
- Canolfan Iaith Uwchradd - sicrhau fod pob ysgol yn gweithredu'r strategaeth ôl ofal yn gyson effeithiol.

4. CYNHWYSIAD CYMDEITHASOL

PRESENOLDEB

% presenoldeb ysgolion uwchradd Gwynedd o'i gymharu â Chymru

Yn y sector uwchradd, mae presenoldeb wedi cynyddu +0.5% ar ffigwr 2015 i 95.1%. Dros yr un cyfnod gwelwyd cynnydd cenedlaethol o +0.3% i 94.2%. Mae presenoldeb dysgwyr PYD hefyd wedi gwella +0.8% i 91.5% [cynnydd cenedlaethol o +0.5% dros yr un cyfnod i 90.2%]. Mae'r bwllch rhwng PYD/dim-PYD wedi gostwng am y bumed flwyddyn o'r bron i 4.0% [gostyngiad 2015>2016 o 0.2% yn genedlaethol i 4.8%]. O ran y sesiynau hanner-diwrnod a gollwyd, Gwynedd yw'r perfformiad gorau o blith holl awdurdodau Cymru. Mae safle Gwynedd [4/22] yn gadarnhaol hefyd o ran dosbarthiad ysgolion yn ôl chwarteli meincnodau cenedlaethol PYD. Nid oes unrhyw ysgol yn y chwartel isaf ac mae 50.0% yn y chwartel uchaf.

Ysgol	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16
Ardudwy	93.21	94.28	94.9	94.56
Brynrefail	94.04	94.29	94.9	95.70
Syr Hugh Owen	91.89	93.48	94.1	94.32
Tryfan	93.4	94.21	94.3	94.83
Dyffryn Ogwen	93.04	94.45	94.6	94.90
Botwnnog	94.58	95.16	94.9	95.06
Glan y Mor	94.11	95.04	95.3	95.24
Tywyn	94.69	95.27	94.9	95.38
Y Gader	93.49	93.86	95.1	95.40
Berwyn	94.23	95.28	95.9	96.24
Moelwyn	94.11	95.01	93.8	95.22
Eifionydd	93.44	94	94.1	95.26
Dyffryn Nantlle	93.74	94.57	95	95.53
Friars	92.31	93.27	94.1	94.61

% presenoldeb ysgolion cynradd Gwynedd o'i gymharu â Chymru

Yn y sector cynradd, mae presenoldeb wedi cynyddu +0.4% ar ffigwr 2015 i 95.4 – Gweler Atodiad 2. Dros yr un cyfnod gwelwyd llithriad cenedlaethol o -0.1% i 94.9%. Mae presenoldeb dysgwyr PYD hefyd wedi gwella +0.4% i 93.6% [llithriad cenedlaethol o -0.2% dros yr un cyfnod i 92.7%]. Mae'r bwllch rhwng PYD/dim-PYD wedi aros yn gyson ar 2.1% [2.7% yn genedlaethol]. O ran y sesiynau hanner-diwrnod a gollwyd, mae Gwynedd yn safle 3 o blith holl awdurdodau Cymru. Mae safle Gwynedd [5/22] yn gadarnhaol hefyd o ran dosbarthiad ysgolion yn ôl chwarteli meincnodau cenedlaethol PYD.

GWASANAETH LLES

Mae patrwm gwaith y gwasanaeth wedi parhau gyda ffocws clir ar bresenoldeb, prydlondeb a lles.

Canolbwyntiwyd yn benodol ar y blaenoriaethau a ganlyn:

- Cynradd ac Uwchradd - Anelu i sicrhau fod Gwynedd yn parhau i fod ymysg y siroedd sy'n perfformio orau mewn perthynas â phresenoldeb disgyblion.
- Gweithredu trefn gytunedig o dargedu presenoldeb disgyblion sy'n absennol yn rheolaidd.
- Defnydd o SIMS mewn ysgolion cynradd.
- Cyflwyno Polisi Presenoldeb a Phrydlondeb i'r sector gynradd.
- Darparu arweiniad cyfreithiol i'r ysgolion ynglŷn â chaniatáu a chofnodi "gwyliau teuluol" yn ystod tymor ysgol.
- Darparu arweiniad i ysgolion ynglŷn a codau presenoldeb
- Erlyn - yn ystod y flwyddyn bu i'r gwasanaeth lles erlyn 5 teulu o ganlyniad i ddiffyg presenoldeb. Bu i hyn arwain at ddirwyo'r teuluoedd hyd at uchafswm o £1,600.

GWAHARDDIADAU

Uwchradd

Mae nifer gwaharddiadau parhaol wedi gostwng i 2 yn ystod y flwyddyn addysgol 2015-16. Mae nifer o waharddiadau penodol wedi codi i 172 ac o ganlyniad mae'r nifer o ddyddiau o gollwyd o ganlyniad i waharddiadau wedi codi yn y sector uwchradd.

	Parhaol	Penodol
2006-07	27	238
2007-08	14	234
2008-09	2	302
2009-10	11	278
2010-11	8	206
2011-12	14	199
2012-13	4	84
2013-14	4	110
2014-15	3	132
2015-16	2	172

Yn ystod flwyddyn nesaf byddwn yn cychwyn darpariaeth o'r newydd ar gyfer cynnal disgyblion sydd â phroblemau ymddygiadol neu emosiynol dwys yng nghyfnod allweddol 3.

Cynradd

Nid oedd yr un gwaharddiad parhaol yn ystod y flwyddyn addysgol 2015-16. Mae nifer o waharddiadau penodol wedi codi i 104. Mae diffyg darpariaeth arbennigol yn ffactor yn y cynnydd yma.

	Penodol	Parhaol
2011-2012	32	0
2012-2013	36	0
2013-2014	27	0
2014-2015	83	3

2015-2016	104	0
-----------	-----	---

Yn ystod y flwyddyn nesaf byddwn yn cychwyn darpariaeth unedau arbenigol o fewn ysgolion er mwyn cynnal y disgyblion mwyaf dwys yn ymddygiadol ac yn emosiynol.

CYNNAL YMDDYGIAD

Cynradd

Mae dwy athrawes lawn amser o fewn y gwasanaeth cynnal ymddygiad a dau cymhorthydd sydd yn cynnig gwasanaeth ymestyn allan o dan oruchwyliaeth yr athrawon arbenigol.

Mae gwaith yr athrawon ac chymorthyddion yn deillio o gyfeiriadau i'r Fforwm Ymddygiad Cynradd. Cynigir ystod o gefnogaeth ar gyfer ysgolion sydd yn gymorth iddynt gynhwysu disgyblion sydd â phroblemau ymddygiadol ac emosiynol. Mae gwaith y cymorthyddion yn targedu'r plant tra bo gwaith yr athrawon yn cefnogi staff yr ysgol. Mae trefn cyfeirio, cofnodi ac adrodd nol i ysgolion yn weithredol ac yn llwyddiannus.

Mae'r Fforwm yn gofyn am adroddiadau gan yr asiantaethau perthnasol ar agweddau penodol o ddarpariaeth ysgol ac anghenion plant unigol.

Ar hyn o bryd, mae 115 ddisgyblion yn agored i'r tîm cynnal ymddygiad cynradd.

Yn ystod y flwyddyn nesaf byddwn yn sefydlu darpariaeth newydd ar gyfer cefnogi disgyblion sydd ag anghenion ymddygiadol mwyaf dwys o fewn ysgolion cynradd Gwynedd.

Uwchradd

Mae bron i £800,00 wedi ei ddatganoli i'r ysgolion uwchradd er mwyn cynnal y darpariaeth cynhwysiad yn yr ysgolion uwchradd. Cynhaliwyd adolygiad o ddefnydd yr ysgolion uwchradd o'r cyllid yma gan roi ffocws glir ar ddeilliannau'r gefnogaeth ychwanegol. Gwelwyd fod gan bron pob un o'r ysgolion weledigaeth glir o ran cynhwysiant. Mae'r weledigaeth yn canolbwyntio ar gynnal disgyblion o fewn yr ysgolion ac o fewn y ddarpariaeth prif lif a sicrheir hyn drwy gyfleodd amgen a chefnogaeth i ddisgyblion.

Mae'r gostyngiad sylweddol mewn gwaharddiadau dros dro a pharhaol yn amlygu'n gryf y gwaith da mae pob ysgol Uwchradd yng Ngwynedd wedi gwneud ym maes ymddygiad. Mae'n ymddangos bod yr arian cynhwysiad wedi cael ei ddefnyddio er mwyn integreiddio y ddarpariaeth ar gyfer cynnal ymddygiad i fywyd yr ysgol.

PECYN 25

Mewn ymateb i'r angen am ddarpariaeth arbennig ar gyfer y disgyblion sydd wedi dadrithio'n llwyr o addysg erbyn neu yn ystod CA4 sefydlwyd y ddarpariaeth Pecyn 25 yn ystod tymor yr Gwanwyn 2016. Mewn cyd weithrediad ag Ysgol y Moelwyn Llunnir pecynnau o ddarpariaeth fydd yn anelu i roi hyd at

uchafswm o 25 awr i bob disgybl. Mae pob disgybl yn derbyn gwersi craidd sydd yn targedu achrediadau TGAU. Yn ogystal mae profiad gwaith estynedig, mewnbwn therapiwtig, chwaraeon, gwaith ieuenctid ynghyd ac agweddau o addysg amgen yn rhan o'r pecyn.

Penodwyd 5 Swyddog Cynhwysiad Uwchradd ar gyfer cyflwyno'r cwricwlwm i'r disgyblion yma. Mae'r swyddogion yma yn sicrhau fod y disgyblion yn ymgysylltu'n llawn a'r pecynnau drwy weithredu fel gweithiwr allweddol ar eu cyfer.

Er mwyn cyd gordio'r mynediad i'r ddarpariaeth arbenigol a phecynnau 25, sefydlwyd Fforwm Mynediad er mwyn blaenoriaethu a sicrhau fod y gefnogaeth a gynigir yn addas ac effeithiol.

Pecyn 25 Ysgol

Yn ystod 2015/16, roedd 39 o ddisgyblion yn dilyn Pecyn 25 ysgol. Roedd nifer o ddisgyblion â chyfuniad o resymau dros cael eu cyfeirio at sylw'r pecyn 25 ysgol. Presenoldeb isel (79%) a phroblemau ymddygiad (62%) oedd y prif resymau dros gyfeirio.

Bu i *bob disgybl* eistedd arholiadau hyd at safon TGAU. Yn ogystal, bu i'r mwyafrif gwblhau cymwysterau lefel 1 neu lefel 2. Bu i 24 (64%) o ddisgyblion gyrraedd at TL1 (5 cymhwyster TGAU A - G). Bu i 1 (2.7%) dysgwr gyrraedd at TL2 (5 cymhwyster TGAU A – C). Mae 29 wedi ennill achrediad mewn TGAU Saesneg gyda 25 o ddysgwyr yn ennill Mathemateg TGAU. Bu i 23 ennill cymhwyster TGAU Cymraeg gyda 10 yn gwneud hyn drwy gwsr ail iaith. Bu i 9 ennill cymhwyster TGAU mewn Gwyddoniaeth gyda 12 dysgwr yn ennill BTEC Lefel 2 Gwyddoniaeth.

	Nifer	%
Cymraeg TGAU	13	33%
Cymraeg Ail Iaith TGAU	10	26%
Saesneg TGAU	29	74%
Saesneg Llen	9	23%
Mathemateg	25	64%
Gwyddoniaeth TGAU	9	23%
Gwyddoniaeth BTEC	12	31%

Yn ychwanegol i'r pynciau craidd, bu i'r disgyblion ennill y cymwysterau TGAU canlynol.

	Nifer	%
Addysg Gorfforol	3	8%
Celf	8	21%

Daearyddiaeth	2	5%
Dylunio a Thechnoleg	7	18%
Iechyd a Gofal	1	3%
Astudiaethau Crefyddol	3	8%
Technoleg Gwybodaeth	1	3%

Celf a Dylunio a Thechnoleg oedd y pynciau mwyaf poblogaidd gyda 5 dysgwr yn llwyddo i gael gradd C mewn Celf.

Pecyn 25 llawn

Roedd 12 o ddisgyblion ar y gofrestr yn dilyn eu derbyn ar becyn 25 llawn. Yr oedd 11 (92%) wedi eu cyfeirio yn sgil ymddygiad a fyddai wedi arwain at waharddiadau parhaol. Rhoddwyd 1 disgybl ar y pecyn oherwydd problemau presenoldeb yn unig.

Ni fu i 3 disgybl eistedd unrhyw arholiadau. Roedd y 3 yn gyn-disgyblion Llwybrau Ni - ni fu iddynt ymgysylltu yn eu pecynnau addysg. Mae un o'r disgyblion yma wedi ymgysylltu â'r pecyn eleni.

Bu i 9 (75%) eistedd arholiadau TGAU mewn 3 pwnc craidd.

Bu i 1 dysgwyr (8.3%) gyrraedd at TL1. Bu iddo ennill gradd C mewn Arlwy, E mewn Addysg Gorfforol ac fe fu iddo gael BTEC Gwyddoniaeth lefel 2.

	Nifer	%
Cymraeg TGAU	8	67%
Cymraeg Ail Iaith TGAU	1	8%
Saesneg TGAU	7	58%
Saesneg Llen	0	0%
Mathemateg	8	67%
Gwyddoniaeth TGAU	0	0%
Gwyddoniaeth BTEC	1	8%
Addysg Gorfforol	1	8%
Arlwy	1	8%

Roedd 8 (67%) o ddysgwyr wedi ennill achrediad TGAU mewn Cymraeg a Mathemateg a 7 (57%) o ddysgwyr yn ennill Saesneg TGAU. Dim ond un dysgwr enillodd gymhwyster BTEC Lefel 2 Gwyddoniaeth.

Dim ond dau bwnc a gynigwyd oedd yn ychwanegol i'r pynciau craidd sef Addysg Gorfforol ac Arlwyio. Cynigwyd hyn mewn cydweithrediad ag Ysgol y Moelwyn.

Yn ystod cyfnod y disgyblion yma ar y pecyn, ni chafwyd yr un digwyddiad o gam ymddwyn a fyddai wedi arwain at waharddiad penodol neu barhaol.

TRAC

Mae'r Cynllun TRAC yn rhoi cefnogaeth ychwanegol i ddisgyblion sydd wedi eu hadnabod fel risg o fod yn NEET (dim mewn addysg/hyfforddiant/gwaith) wrth adael addysg. Mae 151 o ddisgyblion wedi derbyn pecyn cefnogaeth gyda 195 o ddisgyblion newydd wedi eu hadnabod i dderbyn cefnogaeth am y flwyddyn nesaf. Mae Gweithiwr allweddol yn cydlynu rhaglen yn unol ag anghenion yr unigolyn.

Mae'r cynllun hwn wedi ei anelu at ddysgwyr ym mlynnyddoedd 7-13 sydd wedi eu hadnabod fel y rhai sydd yn fwyaf agored i golli diddordeb mewn addysg. Mae'r pecyn yn un eang sydd yn cynnwys gwaith ataliol, cefnogaeth lles emosiynol, sesiynau iechyd, gweithgareddau awyr agored, cyfleodd i ddilyn achrediau hyd at lefel 2, fframwaith o ddarparwyr y gellir comisiynu i arwain ar hyfforddiant.

Mae gan y gwasanaeth darged i weithio gydag isafswm o 480 o ddisgyblion dros gyfnod o dair blynedd gyda 72 ohonynt i dderbyn achrediau o ganlyniad uniongyrchol o'r ddarpariaeth.

Mae Gyrfa Cymru yn bartner llawn yn y cynllun ac yn cynnal sesiynau wedi ei deilwrio i unigolion er paratoi at waith a chyrtsiau coleg.

Cynnigr darpariaeth i'r unigolyn sydd ar gofrestr EOTAS y Sir ynghyd â disgyblion sydd ar Pecyn 25 er mwyn sicrhau nad ydynt yn cael eu heithrio o unrhyw ddarpariaeth y bysant yn derbyn mewn addysg prif lif.

Sefydlwyd fforwm ar gyfer derbyn cyfeiriadau i'r gwasanaeth a chyfeiriwyd 180 o ddisgyblion i sylw'r fforwm gyntaf.

Mae gan y dysgwyr hyn anghenion cymhleth sy'n gysylltiedig â'u problemau cymdeithasol, ymddygiad, anghenion addysg yn ogystal ag lles emosiynol ac iechyd meddwl. Trwy alluogi dysgwyr i gael mynediad at gefnogaeth a darpariaeth / rhaglenni amgen wedi eu teilwra, bydd TRAC yn ail-ennyn diddordeb ac yn ysgogi dysgwyr, cynyddu hyder a hunan-barch dysgwyr, a hybu dyheadau dysgwyr i gyrraedd eu llawn botensial o ran dysgu, ac felly leihau'r perygl iddynt ddod yn NEET.

ADDYSG GARTREF PLANT SÂL

Mae'r gwasanaeth addysg gartref plant sâl a chyfwerth a 1.8 o athrawon. Darperir addysg gartref ar gyfer disgyblion o oedran ysgol gorfodol nad ydynt am sawl rheswm, yn gallu mynychu ysgol briodol. Mae un o'r athrawon yn gyfrifol am gydlynu'r ddarpariaeth.

Sefydlwyd fforwm addysg gartref sydd yn cyfarfod unwaith bob hanner tymor. Mae pob cais am addysg gartref yn cael eu cyfeirio at sylw'r fforwm. Mae cynllunio gofalus yr athrawes addysg gartref wedi arwain at i nifer o'r disgyblion integreiddio'n ôl i ysgolion prif lif ac arbennig y llwyddiannus.

Rhoddir sylw penodol i fonitro ansawdd y gwersi a grymuso'r trefniadau monitro / adolygu'r darpariaeth addysg gartref.

BLAENORIAETHAU AR GYFER 2017-18

Y camau nesaf:

Gwasanaeth Lles

- Parhau i wella lefelau presenoldeb
- Targedu ysgolion sydd yn parhau i dan-berfformio yn nhermau presenoldeb.
- Mireinio'r broses o erlyn rhieni am beidio sicrhau presenoldeb eu plant.

Cynnal Ymddygiad

- Cysoni natur cefnogaeth yn y gwahanol ardaloedd
- Sefydlu cylch hyfforddiant mewnol a blaenoriaethu amser ar gyfer hynny

TRAC

- Darparu rhaglen i'r disgyblion newydd sydd wedi eu hadnabod i dderbyn ymyrraeth TRAC.
- Mae'r cynllun yn ei gyfanrwydd yn disgwyl am werthusiad er mwyn adnabod y ffordd ymlaen a'r posibilrwydd o ymestyn y cynllun am ddwy flynedd.
- Darparu cwricwlwm amgen i ddisgyblion bregus/heb opsiynau CA3 a CA4
- Cyflwyno darparwyr fframwaith ychwanegol
- Datblygu'r berthynas hefo Gyrfa Cymru i ysgogi uchelgais economaidd yng Nghyfnod Allweddol 3.

GWASANAETH CYFLAWNIAD LLEIAFRIFOEDD ETHNIG (EMAS)

Mae'r Gwasanaeth yn gweithio gyda ysgolion Gwynedd i gefnogi pobl ifanc sydd a Saesneg fel iaith ychwanegol i gyrraedd eu llawn botensial. Y nod yw cynnig cefnogaeth brydlon ac effeithiol i ysgolion er mwyn goresgyn unrhyw broblem all godi oherwydd diffyg iaith ac o ganlyniad dealltwriaeth.

Mae'r tîm yn gweithio'n agos iawn gydag ysgolion ac asiantaethau eraill er mwyn sicrhau cefnogaeth briodol.

Mae'r tîm hefyd yn gweithio'n agos gyda'r Gwasanaethau EMAS/SIY ar draws Gogledd Cymru, gan gynnwys cyfarfodydd rhwng y cydlynwyr, sesiwn cymedroli a sesiwn HMS.

Cynnigr hyfforddiant i athrawon a chymorthyddion mewn ysgolion a sefydlwyd perthynas da rhwng yr Institute Confucius (Prifysgol Bangor) a'r ysgolion/Gwasanaeth.

Mae tystiolaeth glir bod rhai o'r plant wedi gwneud cynnydd da fel canlyniad mewnbyn y tîm

BLAENORIAETHAU AR GYFER 2017-18

Y camau nesaf:

- Cryfhau ymhellach y dull cyfeirio at y Gwasanaeth
- Hyfforddi ysgolion

DIOGELU

Un o brif flaenoriaethau Cynllun Busnes yr Adran Addysg yw *'Adolygu trefniadau diogelu trwy sicrhau bod gweithdrefnau a pholisïau'r cyngor yn cael eu deall yn glir gan bawb sy'n gweithio ym maes addysg ac yn cael eu diweddarau a'u lledaenu'n rheolaidd'*.

Yn ystod 2016-17, rhoddwyd sylw penodol i'r agweddau a ganlyn:

- Adolygu'r polisïau enghreifftiol sydd ar gael i ysgolion yn y maes diogelu ac amddiffyn plant yng nghyd-destun datblygiadau cenedlaethol a chanllawiau' cadw'r dysgwyr yn ddiogel'
- Codi ymwybyddiaeth ym mhob agwedd o'r maes diogelu trwy hyfforddiant
- Parhau i gadw Hyfforddiant Lefel 1 a 2 yn gyfredol a thrwy hynny sicrhau fod cofnod Hyfforddiant diogelu i staff Addysg ar gael yn gorfforaethol
- Codi ymwybyddiaeth o effeithiau CSE ar blant drwy Hyfforddiant Lefel 2
- Sicrhau fod ysgolion yn paratoi yn fwriadus ar gyfer cyfarfodydd strategaeth a grwpiau craidd.
- Adolygu'r polisïau / trefniadau'r defnydd o Rym Rhesymol mewn ysgolion
- Codi ymwybyddiaeth o effeithiau Ymddygiad Rhywiol Niweidiol (HSB) ar blant drwy Hyfforddiant Lefel 2
- Bob Ysgol i dderbyn ymweliad Diogelu cyn arolwg.
- Gwella cyd-weithio gyda asiantaethau a gwasanaethau (iechyd, Gwasanaethau Cymdeithasol, gyda'n gilydd, swyddogion lles) i drafod, monitro a chynllunio ar gyfer disgyblion nad ydynt yn cyrraedd meini prawf Gwasanaethau Cymdeithasol.
- Monitro a gwella ymarfer yr Adran yng nghyswllt diogelu (cyfeiriadau, adroddiadau blynyddol ayyb)
- Cyd-weithio gyda Gwasanaethau Cymdeithasol i wella ymarfer yr Adran yng nghyswllt cynadleddau achos trwy fonitro pwy sy'n mynychu ac yn paratoi adroddiad i'w chyflwyno

BLAENORIAETHAU AR GYFER 2017-18

Y Camau nesaf:

- Cynnal awdit blynyddol o drefniadau diogelu a llywodraethu o fewn yr adran ac o fewn ysgolion
- Parhau i wella ymarfer, dealltwriaeth ac ymwybyddiaeth unigolion a grwpiau allweddol o'r maes arbennig hwn gan gynnwys sut i adnabod arwyddion
- Parhau i gadw'r rhaglen hyfforddiant yn gyfredol i ddiwallu anghenion yr awdit blynyddol
- Gweithredu rhaglen waith yn unol â chasgliadau ac argymhellion yr awdit blynyddol ac ystyried hefyd unrhyw gyfleoedd i wella

5. ANGHENION DYSGU YCHWANEGOL (ADY)

GWASANAETH SEICOLEG ADDYSGOL

Mae'r Gwasanaeth Seicoleg Addysgol yn cyd-weithio ag ysgolion Gwynedd i hwyluso ymateb addas a rhesymol pobl ifanc sydd yn profi anawsterau dysgu ychwanegol, lle bo'r anghenion yma yn effeithio ar fynediad yr unigolion i'r cwricwlwm.

Nodir isod y prif flaenoriaethau yn 2016/17:

- Cysoni prosesau ar gyfer ymwneud gyda ADY Penodol– mesuryddion ac asesiadau safonedig perthnasol wedi eu sefydlu.
- Y Gwasanaeth yn cyfrannu at y broses Fforymau ADYaCH mewn rôl allweddol.
- Cydweithio agos wedi datblygu gyda Thimau eraill fewn y Gwasanaeth.
- Y Tîm wedi bod yn rhan o ddatblygiad Llwybr Asesu Niwroddatlygiadol (ASA ac ADHD).
- Datblygu Sgiliau o fewn y Tîm: Y Tîm wedi derbyn Hyfforddiant DPP mewn 'Cynllunio sydd yn Canolbwyntio ar yr Unigolyn' ac Asesiad ADOS.
- Cyfrannwyd at ddogfennaeth cenedlaethol ar Seicoleg Addysgol fel rhan o ddatblygiad y Bil ADY Diwygiedig.
- Cydweithiwyd yn agos a rhoddwyd arweiniad i Uwch Weithiwr Iechyd Meddwl sydd ar Secondiad o wasanaeth CAMHS.

Yn ystod 2017/18 bydd y Gwasanaeth yn:

- Adolygu trefn dyrannu y gwasanaeth.
- Diffinio mesuryddion y Gwasanaeth mewn meysydd heblaw ADY Penodol, gan gydweithio gyda thimau eraill o fewn y Gwasanaeth ADY a Chynhwysiad ble mae'r angen.
- Datblygu'r defnydd o ddata o fewn y CDU ar gyfer mesur effeithiolrwydd y gwasanaeth.
- Parhau i ddatblygu cysondeb ar draws y Tîm.
- Arwain ar ddatblygu strategaeth hyfforddiant sydd yn Cyd-fynd ag anghenion y Strategaeth ADY a Chynhwysiad, a'r ddeddfwriaeth newydd.
- Cyd-weithio gyda'r ddau Awdurdod i sefydlu system ddata sydd yn addas i bwrpas er mwyn adrodd ar effeithiolrwydd y gwasanaeth.

GWASANAETH ATHRAWON ARBENIGOL

Mae newidiadau i'r timau athrawon arbenigol wedi cymryd lle.

Mae gwaith wedi ei wneud eisoes ar adnabod gwelliannau i'r gwasanaeth yn sgil yr adolygiad strategol ADY. Mae'r gwasanaeth wedi cyd weithio i lunio model gweithredu mwy effeithiol a chynaliadwy.

NAM CLYW

Yn ystod 2016/17, cynhaliwyd Fforwm Nam Clyw ar gyfer trafod achosion sydd yn agored i'r Tîm.

Mae Tîm wedi cymryd rhan mewn digwyddiad Cenedlaethol wedi ei drefnu gan is-grŵp Synhwyrdd er mwyn safoni'r defnydd o gategorïau NATSIP yn genedlaethol ac mae ail gategoreiddio wedi ei wneud o ganlyniad i hyn, ble roedd angen.

Gwelwyd gwelliant pendant yn nhrefniant y cyrsiau hyfforddi gan gyfeirio cymorthyddion i'r cyrsiau cywir.

Mae pecyn gwrando a sgiliau meddal wedi ei gwblhau yn ogystal â phecyn hyfforddiant i Benaethiaid a Chydlynwyr.

Cynhelir cyfarfod tîm yn aml i rannu arferion da a chysoni.

NAM GOLWG

Darperir gwasanaeth sydd yn sicrhau fod disgyblion dall a rhannol ddall (neu gydag anawsterau golwg eraill) yn cael eu haddysgu yn eu cynefin mewn ysgolion prif lif ochr yn ochr â'u cyfoedion o'r un gallu. Yn ogystal, sicrhau fod disgyblion anghenus (ysgolion arbennig) yn defnyddio eu golwg gweithredol yn llawn ac felly cyfoethogi eu bywyd yn sylweddol.

Yn ystod 2016/17, cynhaliwyd Fforwm Nam Golwg ar gyfer trafod achosion sydd yn agored i'r Tîm.

Bwriedir ffurfioli'r drefn o dderbyn cyfeiriadau newydd, ar ffurf CDU, i'r Fforwm yn hytrach na derbyn cyfeiriadau yn uniongyrchol o ysbytai i'r Tîm. Bydd angen cydweithio gydag lechyd i wneud y newid yma yn hwylus. Bwriedir hefyd gwneud defnydd pellach o ddata o CDU er mwyn mesur effeithiolrwydd y Tîm.

Fel y Tîm Nam Clyw, mae'r Tîm wedi cymryd rhan mewn digwyddiad Cenedlaethol wedi ei drefnu gan is-grŵp Synhwyrdd er mwyn safoni'r defnydd o gategorïau NATSIP yn genedlaethol ac mae ail gategoreiddio wedi ei wneud o ganlyniad i hyn, ble roedd angen.

TÎM CYFATHREBU A RHYNGWEITHIO

Mae dwy athrawes gyfwerth a 1.8 llawn amser o fewn y gwasanaeth iaith a chyfathrebu, ac awtistiaeth. Fe adolygir gwaith yr athrawon arbenigol yn y Fforwm Cyfathrebu a Rhyngweithio unwaith bob hanner tymor. Mae llawer o gydweithio wedi datblygu rhwng yr Athrawon Arbenigol sydd yn gweithio yn y maes ASA a'r Maes iaith a chyfathrebu.

Mae'r Canolfannau Anhwylderau iaith Penodol yn parhau i ddarparu dau ddiwrnod o gefnogaeth arbenigol i ddisgyblion sydd ag anhwylder iaith penodol o fewn 4 ysgol gynradd. Mae'r unedau wedi ymestyn i gynnig lleoliad i 12 o ddisgyblion yr un am y tro cyntaf eleni mewn ymateb i'r galw ar gychwyn y flwyddyn academaidd. Sefydlwyd fforwm iaith, cyfathrebu a rhyngweithio am y tro cyntaf yn ystod mis Hydref ac am y tro cyntaf ers sefydlu'r ddarpariaeth mae disgyblion wedi gadael y Canolfannau ar ddiwedd y tymor cyntaf.

Penodwyd 4 o uwch gymorthyddion anhwylderau iaith a chyfathrebu ar gyfer cefnogi disgyblion oedd yn gadael y Canolfannau Anhwylder Iaith Penodol neu'r Unedau ABC ar ddiwedd tymor yr haf. Adolygir anghenion y disgyblion sydd yn agored i'r gwasanaeth hwn ac mae trosiant o achosion yn cael ei sefydlu. Mae'r Tîm Uwch Gymorthyddion Ymestyn Allan Iaith a Chyfathrebu wedi rhoi mewnbwn i oddeutu 100 o blant yn ystod y flwyddyn ac mae'r ysgolion yn ymateb yn ffafriol i'r gwasanaeth hwn.

Mae'r gweithlu i gyd wedi mynychu hyfforddiant yn unol â'u hanghenion DPP yn ystod y flwyddyn.

Bellachm, mae'r Fforwm Cyfathrebu a Rhyngweithio Gwynedd wedi aeddfedu ac yn gwneud defnydd effeithiol o'r Meini Prawf Mynediad a Gadael. Mae hyn hefyd wedi hwyluso trosglwyddiad disgyblion o'r Canolfannau Anhwylderau Iaith fel nad oes disgyblion yn aros yn y ddarpariaeth yn hirrach na sydd angen, ac yn gallu integreiddio yn ôl i'r prif lif yn amserol.

ANGHENION MEDDYGOL A CORFFOROL

Mae dwy athrawes yn cefnogi disgyblion sydd ag anghenion meddygol a chorfforol gan sicrhau eu bod yn cael cyfle cyfartal ac yn derbyn eu haddysg ochr yn ochr â'u cyfoedion mewn ysgolion lleol, a'u paratoi ar gyfer cyfleoedd, cyfrifoldebau a phrofiadau bywyd oedolyn.

Mae'r gefnogaeth ar gyfer disgyblion sydd â Diabetes yn cael ei adolygu ar y cyd â Diabetes UK.

Mae'r Tîm wedi hwyluso'r gwaith o drosglwyddo'r disgyblion sydd yn derbyn mewnbwn 3* Meddygol i Gynlluniau Datblygu Unigol trwy adolygu pob achos ar y cyd gyda ysgolion.

Mae cyswllt gweithredol gyda'r Nyrsys Diabetes wedi ei sefydlu, a'r nyrsys wedi mynychu Fforwm y Gwasanaeth.

Gwelwyd hefyd cynnydd yn y cydweithio gydag Ysgolion Arbennig ar gyfer rhannu strategaethau.

GWYBYDDIAETH A DYSGU

Mae'r Tîm Gwybyddiaeth a Dysgu yn gweithio mewn partneriaeth gydag athrawon, cymorthyddion rhieni a gweithwyr proffesiynol eraill trwy roi arweiniad, adnoddau, cyngor a hyfforddiant priodol i gefnogi disgyblion sydd ag anawsterau llythrennedd a/neu rifedd. Mae cyfwerth â 9 o athrawon o fewn y gwasanaeth.

Ar gychwyn y flwyddyn academaidd, cynhaliwyd fforwm gwybyddiaeth a dysgu er mwyn sicrhau fod y gwasanaeth yn darparu yn unol â'r meini prawf. Mae'r tîm yn darparu gwasanaeth i 268 o ddisgyblion. Mae sawl fforwm arall wedi eu cynnal ac mae'r ffigyrau wedi aros yn weddol gyson.

Yn ystod y flwyddyn nesaf byddwn yn rhoi ffocws ar hyfforddiant a thrwy hyn newid dull gweithredu'r gwasanaeth. Bydd hyn yn gam tuag at geisio newid cynaliadwy o fewn gweithlu ysgolion cynradd Gwynedd.

Gwybodaeth ychwanegol

Mae'r tablau isod yn dangos y nifer o ddatganiadau terfynol a gyhoeddwyd o fewn yr amserlen statudol o 26 wythnos yn ystod y flwyddyn academaidd 2015/16 (Dangosyddion Perfformiad Cenedlaethol).

Dangosyddion Perfformiad 26 wythnos Gwynedd Flwyddyn Academaidd	13/14	14/15	15/16
Cyfanswm nifer o ddatganiadau terfynol newydd	85	49	60
Nifer o ddatganiadau terfynol oddi mewn i 26 wythnos gydag eithriadau	33	14	20
Nifer o ddatganiadau terfynol oddi mewn i 26 wythnos heb eithriadau <i>h.y. oddi mewn i'r terfyn amser a dim eithriadau wedi eu cofnodi</i>	18	20	13
Nifer o ddatganiadau terfynol dros 26 wythnosau gydag eithriadau <i>h.y. dros y terfyn amser oherwydd, neu'n rhannol oherwydd, ffactorau allanol</i>	33	15	27
Nifer o ddatganiadau terfynol dros 26 wythnos heb eithriadau <i>h.y. tu hwnt i'r terfyn amser a dim eithriadau wedi eu cofnodi (neb yn hwyr yn cyflwyno eu cyngor o asiantaethau allanol a dim ffactorau oedd y tu hwnt i reolaeth yr adran addysg a/neu'r Cydbwyllgor AAA)</i>	0	1	0
O'r cyfanswm o achosion ar gyfer y flwyddyn, beth oedd y ganran oddi mewn i'r 26 wythnos, os oedd yna eithriad ai peidio?	60%	48.3%	55%
O'r achosion lle nad oedd yna eithriadau, beth oedd y ganran o'r rhai a gwblhawyd oddi mewn i'r 26 wythnos? 100% 95%	95%	100%	100%

Rydym yn cynhyrchu datganiad ar sail sawl adroddiad yn cynnwys adroddiadau meddygol. Mae'r rhai sydd yn 'hwyr gydag eithriad' yn hwyr oherwydd nad ydym wedi derbyn rhai o'r adroddiadau hyn mewn pryd.

Llynedd fe wnaethom dreialu defnyddio system Cynllun Datblygu Unigol ar gyfer darparu cymorth i blant ifanc ag anghenion dwys a oedd yn trosglwyddo o'r Unedau ABC. Gan fod y drefn honno wedi bod yn llwyddiannus, dilynwyd yr un drefn eleni. Mae hyn yn ffordd hyblyg o ddarparu cymorth i unigolion anghenus yn y Blynyddoedd Cynnar, heb yr angen i Asesu yn Statudol.

6. Y STRATEGAETH AR GYFER TRAWSNEWID Y MAES ANGHENION DYSGU YCHWANEGOL A CHYHNWYSIAD

Mae Cyngor Gwynedd ac Ynys Môn yn y broses o weddnewid y ddarpariaeth ar gyfer disgyblion ag Anghenion Dysgu Ychwanegol. Yng ngwyneb y newid deddfwriaethol arfaethedig gan Lywodraeth Cymru, ac yn dilyn cyfnod o ymgynghori yn y gorffennol, mae gwaith pellach wedi cael ei wneud ar ddatblygu modelau/opsiynau ar gyfer y gwasanaeth newydd.

Nod y Strategaeth yw:

'Sicrhau bod plant a phobol ifanc (rhwng 0 a 25 oed) sydd ag anghenion dysgu ychwanegol yn manteisio ar gyfleoedd ac yn ennill profiadau sydd wedi eu cynllunio'n effeithiol ar eu cyfer, er mwyn eu galluogi i wneud cynnydd yn unol â'u gallu.'

Cyflwynwyd adroddiad i Gabinet Cyngor Gwynedd 13eg o Fedi, 2016 a Phwyllgor Gwaith Cyngor Sir Ynys

Môn ar y 19eg o Fedi, 2016. Yn ystod y cyfarfodydd cytunwyd i:

- Fabwysiadau un strategaeth ADYaCh gyffredin ar gyfer Gwynedd ac Ynys Môn;
- Ymuno mewn partneriaeth ffurfiol efo Cyngor Sir Ynys Môn i weithredu'r Strategaeth a mabwysiadu trefn llywodraethu newydd a fydd yn disodli'r Cydbwyllgor Anghenion Addysgol Arbennig presennol;
- Dirprwyo'r hawl i'r Pennaeth Addysg mewn ymgynghoriad efo'r Pennaeth Cyfreithiol a'r Pennaeth Cyllid i gytuno a chwblhau Cytundeb ffurfiol gyda Chyngor Sir Ynys Môn ar gyfer y bartneriaeth;
- ac yn yr un modd, cytundeb/Memorandwm o Ddealltwriaeth yn y cyfnod interim er mwyn caniatáu i ni weithredu er mwyn cyrraedd y pwynt yma.

O dderbyn y gymeradwyaeth, ymgynghorwyd yn ffurfiol efo'r gweithlu sydd yn cael eu heffeithio (Hydref 2016). Derbyniwyd adborth gan y gweithlu ar y strategaeth a'r strwythurau staffio posib.

Ychwanegwyd manylder gweithredol i'r strategaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiad. Amlygwyd yn glir nodau ac amcanion pob un o'r gwasanaethau o fewn y strategaeth ac fe gytunwyd ar strwythur staffio manwl ar gyfer ei gwireddu. Cytunwyd ar fodel llywodraethant ar y cyd a Chyngor Ynys Môn. Mae egwyddorion y strategaeth yn parhau i gynnwys sylw i'r blynyddoedd cynnar, sefydlu tîm canolog integredig o bobl broffesiynol gydag arbenigeddau penodol a gweithredu rhaglen hyfforddiant i uwchraddio sgiliau'r gweithlu.

BLAENORIAETHAU AR GYFER 2016-17

Y camau nesaf:

- Gweithredu'r Strategaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiad yn llawn gan gyflawni gwell deilliannau i blant a phobl ifanc am gost sylweddol lai
- Gweithredu'r ail strwythuro o fewn y gweithlu Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiad
- Llunio a gweithredu rhaglenni hyfforddiant cynhwysfawr
- Adolygu'r meini prawf
- Sefydlu is grwpiau i edrych ar y blynyddoedd cynnar, ôl 16 ac Ysgolion Arbennig.

7. Y BLYNYDDOEDD CYNNAR

Polisi'r Awdurdod yw cynnig lle meithrin rhan amser i blant yn eu hysgol dalgylch o'r Medi yn dilyn eu pen-blwydd yn dair oed. Gweithredir hyn ymhob ysgol ar draws y sir ac eithrio dwy [Llanbedr a Dyffryn Ardudwy]; yn achos yr ysgolion hyn nid oes adnoddau addas ar gael ar gyfer gallu cynnig darpariaeth meithrin. Yn y manau hyn mae'r Awdurdod, trwy'r Uned Blynyddoedd Cynnar, yn cydweithio â'r mudiadau gwirfoddol, Mudiad Meithrin a Chymdeithas Cylchoedd Chwarae Cyn-ysgol Cymru i sicrhau lleoedd meithrin di-dâl i'r plant.

Mae'r Uned Blynyddoedd Cynnar yn cynllunio i sicrhau bod yr Awdurdod yn cyflawni'r gofyn statudol o sicrhau lle meithrin i bob plentyn o'r tymor yn dilyn ei ben-blwydd yn 3 oed. O Fedi 2016 mae'r ddarpariaeth addysg feithrin yn cael ei gynnig mewn 66 lleoliad ar draws y sir. Rhydd yr Awdurdod grant

i'r darpariaethau hyn yn dymhorol. Ceir 29 lleoliad yn Arfon, 15 yn Nwyfor a 22 ym Meirionnydd sef lleoliadau cyfrwng Cymraeg a dwyieithog sy'n cael eu cynnal gan yr Awdurdod i ymateb i'r gofynion o gynnig addysg Feithrin i'r plant. Mae'r holl lleoliadau, gan gynnwys y rhai gan y mudiadau gwirfoddol, yn cael eu monitro'n rheolaidd.

O ran arolygiadau Estyn cafwyd adborth cadarnhaol. Ar y cyfan, mae safon y ddarpariaeth yn cael ei sgorio yn dda gan Estyn – Gweler Atodiad 3.

Ceir tîm o athrawon cefnogi o fewn y cynllun Cyfnod Sylfaen a Dechrau'n Deg. Golyga hyn bod mwy o gefnogaeth i arweinwyr y cylchoedd a lleoliadau eraill i gyrraedd gofynion y fframwaith Cyfnod Sylfaen a Dechrau'n Deg.

Bydd Grŵp tasg angen ei sefydlu yn y cyfnod nesaf gan aelodau'r Grŵp Ansawdd Blynnyddoedd Cynnar a'r Adran Addysg i weithio ar strwythurau pontio a throsglwyddo effeithiol o'r meithrin i'r ysgolion cynradd er mwyn cynnwys hyn yn y strategaeth ADY Gwynedd a Môn. Ceir strwythurau effeithiol o drosglwyddo plant o fewn y cynllun Dechrau'n Deg gyda chyfarfodydd bob hanner tymor ym mhob ardal Dechrau'n Deg.

Dros y cyfnod nesaf bydd Cyngor Gwynedd a Môn yn gweithio fel consortium i geisio gweithredu'r ymestyniad o ofal plant i blant 3 oed. Wrth wneud hyn bydd rhaid cydweithio a sicrhau gweithlu gofal plant safonol dwyieithog ar draws y ddwy Sir gan y Grŵp Ansawdd Blynnyddoedd Cynnar yn y cyfnod diwethaf i weithredu'r gofal plant ychwanegol.

Nodir isod y prif feysydd a roddwyd sylw iddynt yn ystod 2016/17:

- Hyfforddi lleoliadau ar Y Proffil – Hydref 2016
- Parhau i gefnogi'r lleoliadau ar y Proffil yn dilyn yr hyfforddiant.
- Cyd- weithio'n draws sirol:
 - Cyd gynllunio dogfennau a hyfforddiant ar y Proffil
 - Cyd gynllunio a chynnig hyfforddiant ar y cynllunio newydd i'r lleoliadau,
 - Cyfarfodydd tymhorol.
- Anwytho a chynnig hyfforddiant mewnlol i aelodau staff newydd o fewn yr adran
 - staff newydd wedi ymweld â lleoliadau i weld arfer dda,
 - staff newydd wedi cael eu monitro,
 - staff newydd wedi cael cysgodu a chyd ymweld â lleoliadau
 - Rhannu dogfennau, ADY, Estyn.
 - un o'r athrawon ar hyfforddiant Arolygwyr Cofrestredig Meithrin
 - dau aelod o'r tîm wedi mynychu cwrs ABC Does – 'Effective Outdoor Play in Early Years'
 - mynychodd y tîm hyfforddiant gan GwE ar y cymhwysedd Digidol yn y Cyfnod Sylfaen.

BLAENORIAETHAU AR GYFER 2017-18

Y camau nesaf:

- Adolygu'r rhestr lleoliadau o ran cefnogaeth y tîm.
- Pontio/trosglwyddo i'r ysgol leol.

- Adolygu'r trefniadau ADY o ran y Blynyddoedd Cynnar i gyfarch gofynion y ddeddf newydd.
- Defnyddio'r Proffil i symud plant ymlaen i'r cam nesa.
- Adolygu'r drefn o ran casglu tystiolaeth gan y lleoliadau h.y. proffil Cyfnod Sylfaen, ADY, presenoldeb a.y.b.
- Cydweithio gyda'r Adran Plant i brofi'r cynnig gofal plant 30 awr i blant 3 a 4 oed. Bydd angen modelu'r cynnig i gyd-fynd gyda'r addysg feithrin rhan amser am 10 awr a chydweithio gyda'r rhaglen Ysgolion ar gyfer yr 21ain Ganrif
- Gweithredu'r buddsoddiad pellach o ran y Grant Amddifadedd Disgyblion Blynyddoedd Cynnar
- Adolygu'r trefniadau o ran y Cylchoedd Meithrin sydd wedi ei lleoli ar safle ysgolion - materion les, cynnal a chadw a.y.b.
- Hyfforddiant ar oblygiadau/gofynion arolwg ESTYN
- Blaenoriaethu cynhwysiant/hyfforddi ar y Fframwaith Cymhwysedd Digidol

8. TIM MODERNEIDDIO ADDYSG

Mae'r Tim Moderneiddio Addysg yn datblygu modelau darparu addysg sy'n:

- Sicrhau amgylchedd ddysgu o'r radd flaenaf i blant a staff ysgolion Gwynedd
- Gwellu amodau ac amgylchiadau i benaethiaid er mwyn eu galluogi i arwain a rheoli ysgolion yn effeithiol ac effeithlon.
- Sicrhau'r defnydd gorau a mwyaf effeithiol o gyllideb yr adran Addysg.

Nodir isod y prif brosiectau yn ystod 2016/17:

Ysgol Hafon Lon

Agorwyd Ysgol Hafod Lon, sy'n addysgu plant a phobl ifanc ag anghenion dysgu ychwanegol o ardaloedd Dwyfor a Meirionnydd, ar ol gwyliau hanner tymor yr Hydref 2016. Fe'i agorwyd yn swyddogol gan Alun Davies Gweinidog y Gymraeg a Dysgu Gydol Oes a Chadeirydd Cyngor Gwynedd, y Cyngorydd Eric M Jones ar 20 Ionawr 2017.

Mae'r ysgol sydd wedi ei lleoli ym Mhenrhyndeudraeth yn darparu lle ar gyfer hyd at 100 o blant ac mae'n cymryd lle'r cyn Ysgol Hafod Lon sydd wedi gwasanaethu cenedlaethau o blant o'i cyn-gartref yn Y Ffôr.

Ariannwyd yr ysgol gwerth £13 miliwn ar y cyd gan Gyngor Gwynedd a Llywodraeth Cymru trwy ei Rhaglen i Sicrhau Addysg ac Ysgolion ar gyfer yr 21ain Ganrif. Mae'r ysgol newydd sy'n chwarae rhan hanfodol wrth sicrhau darpariaeth arbenigol ar gyfer plant ag anghenion dysgu ychwanegol yn darparu addysg o'r radd flaenaf i ddisgyblion ardaloedd Meirionnydd a Dwyfor o Wynedd, gyda 84 o blant eisoes yn mynychu'r ysgol newydd.

Mae'r ysgol newydd yn cynnwys ystafelloedd dosbarth modern gyda'r adnoddau diweddaraf, yn ogystal â phwll hydro therapi, ystafelloedd therapi, offer synhwyrdd, ac ardal chwarae awyr agored a chyfleusterau dysgu yn o gystal ag uned breswyl ac egwyl fer. Mi fydd gardd a chaffi hefyd yn rhan o'r ysgol, gan ddarparu amgylchedd ar gyfer disgyblion hŷn i ddatblygu eu sgiliau menter a busnes.

Ysgol Bro Idris

Pwrpas y prosiect hwn yw sefydlu un Ysgol Ddilynol Ddalgyloch cyfrwng Cymraeg 3-16 oed yn nalgylch Ysgol y Gader.

Bydd yn creu gwell amodau i ddatblygu arweinyddiaeth, rhannu adnoddau a gwella a chysoni ansawdd yr addysg ar draws y dalgyloch. Golyga hefyd fuddsoddiad cyfalaf sylweddol o £4.3 miliwn i wella'r amgylchedd dysgu ar safleoedd penodol yn y dalgyloch.

Mae strwythur staffio ar gyfer yr ysgol newydd wedi ei gytuno a mwyafrif o swyddi rheolaethol, penaethiaid maes a safle wedi eu penodi. Mi fydd gweddill y swyddi dysgu, cymorthyddion, gweinyddol, gofawr ac ategol yn cael eu penodi yn y misoedd nesaf.

Mae gwefan wedi ei datblygu ar gyfer yr ysgol newydd i gyfathrebu camau sefydlu'r ysgol gyda buddiolwyr.

Bydd yr ysgol ddilynol newydd yn agor ym mis Medi 2017.

Ysgol Glancegin

Pwrpas y prosiect hwn yw sicrhau buddsoddiad i ddarparu adeilad o'r newydd i Ysgol Glancegin sydd wedi ei lleoli ym Maesgeirchen, Bangor. Nid yw amgylchedd dysgu'r ysgol yn addas, gan fod yr adeiladau presennol wedi cyrraedd diwedd eu hoes, ac mae eu cyflwr yn wael iawn. Yn 2015/16, cymeradwywyd yr achos busnes llawn gan Lywodraeth Cymru gyda phecyn ariannol o £5.11 miliwn yn ei le i alluogi gwireddu'r cynllun.

Bydd y cynllun newydd yma yn sicrhau gofod modern a phwrpasol er mwyn gwella amodau i athrawon a phlant. Yn ychwanegol i'r prosiect hwn, bwriedir ymchwilio i'r posibiladau o ddatblygu canolfan integredig ar gyfer plant a theuluoedd ger safle'r ysgol newydd. Byddai'r ganolfan hon yn dwyn ynghyd rai o'r gwasanaethau hynny sy'n cefnogi plant a theuluoedd ar Stad Maesgeirchen, a rhoi sylw penodol i wasanaethau blynyddoedd cynnar a rhai sy'n ataliol eu natur.

Mae'r gwaith adeiladu yn mynd rhagddo, a bydd adeilad yr ysgol newydd yn barod erbyn dechrau tymor yr Hydref 2017. Mae'r Awdurdod yn monitro ceisiadau mynediad i sicrhau bydd capasiti ddigonol ar gyfer y dalgyloch.

Dalgyloch y Berwyn

Pwrpas y prosiect yma yw creu Campws Dysgu 3-19 ar safle presennol Ysgol y Berwyn. Bydd y Campws yn adnodd cymunedol o'r radd flaenaf i'r ardal, ac yn chwarae rhan allweddol wrth hyrwyddo'r iaith Gymraeg.

Bydd yn arwain at fuddsoddiad o £10.27m yn nhref y Bala, gan wella yn sylweddol yr amgylchedd dysgu i blant yr ardal. Yn ogystal, bydd y campws yn cynnwys adnoddau cymunedol fel llyfrgell a darpariaeth gelfyddydol, ac adnoddau ychwanegol i wella'r ddarpariaeth chwaraeon.

Derbyniwyd caniatâd cynllunio i ddyluniad diweddaraf y Campws ym Mehefin a dechreuodd y contractwyr ar y safle ym mis Gorffennaf. Mae'r maes parcio newydd bellach wedi'i gwblhau ynghyd a'r rhan fwyaf o'r gwaith o ddymchwel adeiladau a gosod sylfeini ar gyfer y bloc hamdden a'r bloc cynradd.

Agorwyd cae 3G newydd y Bala ar yr 8fed o Hydref, a byddwn yn gweithio gydag ysgolion y dalgylch dros y misoedd nesaf i sicrhau eu bod yn gwneud defnydd llawn o'r adnodd.

Mae'r amserlen ar gyfer cychwyn y broses o sefydlu'r Corff Llywodraethu Cysgodol a phenodi pennaeth ar gyfer y Campws wedi llithro yn sgil y drafodaeth a fu'n ddiweddar rhwng Cyngor Gwynedd a swyddogion Esgobaeth Llanellwy. Yn unol â phenderfyniad y Cabinet, a gyfarfu i drafod y prosiect ar 14 Chwefror 2017, penderfynwyd ymgynghori a chyrrff llywodraethu ysgolion dalgylch Y Berwyn ar yr opsiwn i dynnu'r cynnig i sefydlu Campws Dysgu 3-19 Gwirfoddol a Reoli (VC, Eglwys yng Nghymru) yn nhref Y Bala yn ei ôl, yn unol ag adran 55(5) o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013 - gyda'r bwriad o ddychwelyd i'r Cabinet i adrodd ar ganlyniad yr ymgynghoriad a chynnig argymhellion ar y ffordd ymlaen.

BLAENORIAETHAU AR GYFER 2017-18

Y camau nesaf:

Datblygu rhwydwaith o ysgolion hyfyw i'r dyfodol - bydd ei chyflawni yn creu gwell amodau i ddatblygu arweinyddiaeth, cynyddu a chysoni safonau addysg, a gwella profiadau i blant a phobl ifanc. Mae angen hefyd cynllunio a modelu ar gyfer strwythur i'r dyfodol gan roi sylw penodol ar gynllunio ar gyfer y trothwy nesaf o brosiectau cyfalaf y Llywodraeth. Manylir ar brosiectau'r rhaglen isod:

- **Prosiect Bangor** - Adolygu addysg gynradd ym Mangor er mwyn sicrhau darpariaeth gynaliadwy i'r dyfodol gan ymateb yn benodol i'r angen am gynnydd yn y galw am lefydd yn ardal Penrhosgarnedd.
- **Dalgylch Y Gader** - sefydlu un Ysgol Ddilynol Ddalgylchol cyfrwng Cymraeg 3-16 oed yn nalgylch Ysgol y Gader, Dolgellau. Cwblhau'r gwaith adeiladu gwerth £4.3miliwn ar safleoedd Rhydymain, Llanelltyd a Cynradd Dolgellau. Agor Ysgol Bro Idris ym Medi 2017
- **Ysgol Glancegin** - Cwblhau'r gwaith adeiladu gwerth £5.11miliwn. Trosglwyddo Ysgol Glancegin a'i disgyblion i'r adeilad newydd ym Medi 2017
- **Dalgylch Y Berwyn** - Cwblhau'r broses o sefydlu corff llywodraethol cysgodol y campws dysgu arfaethedig, ac yn bwrw ymlaen hefo gwaith y corff yn unol â'r prosesau arferol ar gyfer sefydlu ysgol newydd. Symud ymlaen gyda'r gwaith adeiladu arfaethedig gwerth £10.27miliwn

9. ARWEINYDDIAETH A RHEOLAETH

Ar hyn o bryd, mae ansawdd addysg ysgolion Gwynedd yn dda iawn, ond mae penaethiaid ysgolion ac arbenigwyr addysg annibynnol wedi adnabod yr angen i ddatblygu ffyrdd newydd ac arloesol o weithio i sicrhau bod y llwyddiant presennol yn parhau. Maent wedi datgan yn glir fod risg sylweddol i safonau addysg yn ysgolion Gwynedd dros y blynyddoedd nesaf os nad oes rhai newidiadau yn cael eu gwneud i'r model presennol.

Cefnogodd Cabinet Cyngor Gwynedd yr argymhelliad i ymgynghori gydag ysgolion a llywodraethwyr ar yr egwyddorion craidd a fydd yn gosod sylfeini ar gyfer sefydlu 'Cyfundrefn Addysg Addas i Bwrpas i Wunedd'.

Roedd Cyngor Gwynedd yn awyddus i ddatblygu egwyddorion ar y cyd gyda'r proffesiwn, llywodraethwyr a rhieni fel y gallwn symud ymlaen gyda'n gilydd. O ganlyniad, cynhaliwyd cyfres o sesiynau galw-heibio ar draws Gwynedd yn ystod tymor yr Hydref 2016 ar gyfer llywodraethwyr, rhieni a'r gymuned yn ehangach er mwyn iddynt bod yn rhan o'r broses o ddatblygu egwyddorion newydd ar gyfer ysgolion Gwynedd. Nodir isod y niferoedd a fynychodd y sesiynau yma:

Sesiwn	Niferoedd a fynychodd	Holiaduron a gwblhawyd
Dalgylchol	372	321
Aelodau Lleol	18	14

Bydd swyddogion yr Adran Addysg yn dadansoddi'r holiaduron yma er mwyn datblygu ymhellach yr egwyddorion newydd ar gyfer ysgolion Gwynedd.

Yn ystod 2016/17, adolygwyd strwythurau'r Adran Addysg gan greu strwythur ardal newydd a diffinio rôl 'Swyddog Addysg Ardal' er mwyn cydlynyn well y gefnogaeth i'r ysgolion a'r holl wasanaethau cefnogol. Mae'r strwythur o Swyddfeydd Addysg Ardal effeithiol yn hyrwyddo'r model 'Ysgol Gwynedd' o gydweithio gan resymoli a rhannu'r gofynion rheolaethol gan ryddhau penaethiaid i arwain yn effeithiol.

Priod waith Swyddfa Addysg Ardal fydd, ar yr un llaw, rhesymoli a rhannu gofynion rheolaethol, gweinyddol a llywodraethol ysgolion o dan arweiniad Swyddog Busnes a Gwasanaethau, ac, ar y llaw arall, sicrhau y caiff strategaethau'r Adran Addysg ar gyfer gwella ysgolion eu gweithredu'n effeithiol a bod safonau cyrhaeddiad yn uwch drwy sianelu cefnogaeth, cyfarwyddiadau a her ar lefelau priodol drwy ddefnyddio'r adnoddau sydd ar gael yn effeithiol yn yr ysgol, yn lleol ac yn sirol o dan arweiniad Swyddog Addysg Ardal.

BLAENORIAETHAU AR GYFER 2017-18

Y camau nesaf:

- Gweithredu cynllun datblygu arweinyddiaeth sy'n gwella amodau arweinyddiaeth ysgolion yng Ngwynedd
- Gosod cyfeiriad clir fydd yn galluogi athrawon i ganolbwyntio ar addysgu a chodi safonau ein disgyblion
- Canfod ffyrdd o ysgafnhau baich rheolaeth a gweinyddu ysgolion er mwyn galluogi athrawon i ganolbwyntio yn bennaf ar ddysgu, a gwell amodau i benaethiaid i arwain addysg
- Datblygu arweinwyr i weithio ar draws ardal ddaearyddol ehangach a chael cyfrifoldebau ar draws ysgolion
- Sicrhau trefniadau lle bo'r awdurdod a chyrrff llywodraethu yn ymyrryd ynghynt mewn ysgolion ble mae arweinyddiaeth yn peri pryder
- Sicrhau strwythur rheolaeth gydweithredol ar lefel dalgylch ac ardal a fydd yn rhyddhau amser i benaethiaid arwain yn effeithiol

- Datblygu rheolwyr a darpar reolwyr o fewn gwasanaethau ac adnabod arweinwyr ar gyfer y dyfodol

10. CEFNOGI LLYWODRAETHWYR

Mae'r Uned Gefnogi Llywodraethwyr yn darparu cefnogaeth i Benaethiaid, Llywodraethwyr, Clercod Llywodraethwyr Ysgolion Gwynedd. Darperir cefnogaeth i'r drefn gyfansoddiadol Llywodraethu Ysgolion a'r gofynion sydd ar yr Awdurdod Addysg Leol.

Nodir isod nodau ac amcanion y tîm:

- Cynorthwyo gyda threfniadaeth y rhaglen hyfforddi i lywodraethwyr.
- Cynorthwyo ac annog Ysgolion i ddefnyddio Hunan Arfarniad (Cenedlaethol) ar gyfer Llywodraethu
- Paratoi deunyddiau hyfforddi a gohebiaeth i lywodraethwyr a phenaethiaid.
- Cynghori a gweithredu fel llinell gymorth mewn materion llywodraethol i benaethiaid a llywodraethwyr.
- Cynorthwyo Cyrff Llywodraethol i gyflawni eu rôl statudol.
- Sicrhau bod cofnodion holl gyfarfodydd y Cyrff Llywodraethol yn cael eu monitro a'u ffeilio'n electronig yn y modd priodol
- Monitro a sicrhau ansawdd cofnodion y corff llywodraethol
- Monitro bod ysgolion yn cynnal cyfarfod yn dymhorol
- Cefnogi Cyrff Cysgodol Ysgolion newydd

Yn ystod 2016/17:

- Cynigiwyd cyrsiau mandadol a chysiau sy'n annog arferion da i Lywodraethwyr e.e. Cyrsiau delio gyda Gormodedd.
- Anogwyd y defnydd o'r cyrsiau ar lein sydd wedi ei sefydlu ar y cyd a Swyddogion Cefnogi Llywodraethwyr Gogledd Cymru.
- Parhawyd i gynnig cyrsiau yn lleol yn ôl y gofyn i Lywodraethwyr
- Sicrhawyd fod y bas data Llywodraethwyr yn gyfredol fel bod modd cadw cofnod o holl lywodraethwyr pob ysgol yn gyfredol ynghyd a'u manylion swyddogaeth, DBS a chysiau.
- Addaswyd Swydd Ddisgrifiadau y Clerc Llywodraethu ar gyfer pob ysgol Medi 2016. Ymgwymerodd staff yr Uned Gefnogi rôl Clerc Llywodraethu pan fo ysgolion yn methu cael Clercod. Er hynny, mae prinder Clercod yn gyffredinol ar draws y sir.
- Ffederasiwn Llywodraethwyr Gwynedd - Y Ffederasiwn yn parhau i gynnal un cyfarfod bob tymor.
- Annog Llywodraethwyr i ymateb i'r Ymgynghoriad ar Reoliadau Llywodraethu Ysgolion.

BLAENORIAETHAU AR GYFER 2017-18

Y camau nesaf:

- System gyfrifiadurol ar gyfer Hunan Arfarnu gwaith y Llywodraethwyr - Parhau i godi ymwybyddiaeth i'r Hunan Arfarnu gwaith y corff Llywodraethol gan ddefnyddio'r templed Cenedlaethol. Bydd angen i bob ysgol gynnal hunan arfarniad a'i gadw'n gyfredol. Bydd angen cynllun i greu system dechnolegol i gynnal yr hunan arfarniad ar draws y rhanbarth - Cwmni Cynnal yn dechrau datblygu'r system.

- System gyfrifiadurol ar gyfer cadw cofnod o Bolisiau a Chanllawiau rheolaethol Ysgol - Codi ymwybyddiaeth o'r angen am drefn o gadw cofnod manwl o ba Bolisiau a Chanllawiau rheoli ysgol sydd wedi eu mabwysiadu gan y Llywodraethwyr - Cwmni Cynnal yn dechrau datblygu'r system.
- Deddfwriaeth Rheoliadau Llywodraethu Ysgolion - Disgwylir i'r ddeddfwriaeth newydd gael ei chyhoeddi Mehefin 2017. Bydd newidiadau sylweddol i Lywodraethant ysgolion yn dilyn cyhoeddi'r ddeddfwriaeth newydd. Bydd y gwaith o newid Offerynnau Llywodraethu yn digwydd rhwng 1/12/17 - 1/12/18.
 - Bydd angen trefn o weithio gydag ysgolion er mwy hwyluso'r gwaith o newid cyfansoddiad pob corff llywodraethol i fod yn unol â'r ddeddf newydd.
 - Bydd angen codi ymwybyddiaeth Penaethiaid, Clercod Llywodraethol a'r holl Lywodraethwyr i newidiadau i'r ddeddfwriaeth.
- Parhau i gynnal cyrsiau mandadol a chysiau angenrheidiol i Lywodraethwyr.

11. IS ADEILEDD A GWASANAETHAU CEFNOGOL

CONTRACTAU A CHYFLOGAU

Mae'r Uned Contractau a Chyflogau yn darparu amryw o waith cefnogol i holl ysgolion y sir megis:

- Rhoi Cyngor ac arweiniad parthed telerau ac amgodau gwaith staff ysgolion i benaethiaid, llywodraethwyr a swyddogion y sir yn brydlon ac i safon uchel.
- Prosesu Amserlenni ar gyfer tal.
- Creu cytundebau.
- Gwirio cefndir troseddol pob aelod o staff.
- Cynghori athrawon ynglŷn â'u pensiwn.
- Prosesu taliadau diswyddo.

Darperir y gwasanaeth gan 3 Cymhorthydd Gweinyddol o dan oruchwyliaeth Arweinydd Tîm. Maent yn gweithredu fel Tîm er mwyn sicrhau cysondeb a dilyniant i'r Gwasanaeth ond hefyd mae gan y 3 unigolyn Ardal benodedig er mwyn darparu cyswllt personol ac uniongyrchol.

Unwaith eto bu'r flwyddyn yma yn un anodd i'r Uned Contractau a Chyflogau oherwydd ansefydlogrwydd staffio. Serch hynny, mae'r tîm wedi cyd-weithio'n dda ac wedi cyrraedd sefyllfa ble mae pob aelod o staff dysgu wedi derbyn eu cytundeb o fewn yr amser priodol. Erbyn hyn, mae pob cymhorthydd y Sir hefyd wedi derbyn eu cytundebau a datganiad cyflogaeth. Mae'r Tîm hefyd wedi cyrraedd dyddiad cau'r gyflogres yn fisol.

BLAENORIAETHAU AR GYFER 2017-18

Y camau nesaf:

- Parhau i gyd-weithio fel tîm ac i wneud yn siŵr fod ein staff yn parhau i dderbyn eu cyflogau a'i chontractau yn gywir ac o fewn yr amser cywir.
- Cyd-weithio gyda'r adain cyflogau a 'Ffordd Gwynedd' i symud ymlaen gyda'r system hunan wasanaeth.

CLUDIANT

Mae'r Tim Cludiant yn sicrhau fob disgybl sydd a hawl i gludiant yn derbyn cludiant am ddim a fod phob disgybl / myfyrwr dros 16 oed yn archebu tocyn tymhorol er mwyn teithio

Darperir cludiant ysgol o ansawdd uchel sydd yn cynnig gwerth am arian yn unol a pholisi cludiant yr Awdurdod a chanllawiau cludiant Llywodraeth Cymru.

Yn ystod 2016/17:

- Cyflwynwyd polisi cludiant16+ newydd (Medi2016)
- Cynyddwyd pris tocyn 16+ i £100 y tymor (Medi 2016)
- Cynhawliad cyfarfod o'r Fforwm defnyddwyr cludiant 16+
- Sefyldwyd trefn i dalu am docynnau 16+ mewn rhandaliadau

BLAENORIAETHAU AR GYFER 2017-18

Y camau nesaf:

- Cychwyn y broses ail dendro cytundebau yn gynt
- Sefydlu grŵp i ystyried ceisiadau cludiant sydd yn disgyn y tu allan i'r polisi arferol
- Trefnu cludiant i'r holl safleoedd Ysgol Bro Idris gan hysbysu rhieni disgyblion o'r trefniadau cludo newydd ar gyfer Medi 2017, cyn diwedd Tymor yr Haf.

ARLWYO A GLANHAU

Mae'r tim yn darparu gwasanaeth o ansawdd uchel sydd yn cynnig gwerth am arian ac yn ymateb i anghenion ein cwsmeriaid.

Sicrheir safon arlwyo a glanhau cyson ymhob ysgol yn unol â'r cytundeb lefel gwasanaeth .

Darperir bwydlenni sydd yn cyrraedd gofynion y Mesur Bwyd Llywodraeth Cymru ac sydd hefyd yn apelio at ein cwsmeriaid a pharheir i gadw safon glanhau ein ysgolion yn unol a'r gytundeb lefel gwasanaeth.

Nodweddion da:

- Ein bwydlenni yn cydymffurfio gyda Mesur Bwyd Llywodraeth Cymru
- Niferoedd bwyta yn parhau yn uchel
- 85% holl geginau gyda Sgôr 5 ar y drws

BLAENORIAETHAU AR GYFER 2017-18

Y camau nesaf:

- Sicrhau bod niferoedd bwyta yn parhau yn uchel
- Sicrhau bod ysgolion yn ymdrechu i leihau dyledion arian cinio
- Gwireddu arbedion ariannol gyllideb glanhau ac arlwyo

- Cyflwyno system newydd i gasglu arian cinio Ysgolion Cynradd
- Penodi staff arlwyo a glanhau i holl safleoedd Ysgol Bro Idris
- Agor Ysgol Newydd Glancegin

UNED GEFNOGI ADDYSG

Prif amcanion y gwasanaeth yw cefnogi gweinyddiaeth effeithiol yn yr ysgolion cynradd sy'n deillio o'r cyfrifoldebau cynyddol ac ychwanegol ers dyfodiad rheolaeth leol.

Sicrheir bod penaethiaid a llywodraethwyr yn derbyn arweiniad a chefnogaeth ddigonol i gyflawni'r gofynion gweinyddol sydd arnynt tra ar yr un pryd sicrhau bod penaethiaid yn gallu canolbwyntio ar agweddau rheolaethol eu swyddi, a'r prif ddyletswyddau proffesiynol, sef sicrhau ansawdd profiadau'r disgyblion.

Mae'r gwasanaeth yn darparu'r elfennau hynny o weinyddiaeth ysgol na fyddai'n gost effeithiol i'r ysgol ei hun eu darparu a dylid edrych arno fel elfen gyflenwol i weinyddiaeth gyffredinol y sefydliad. Darperir y gwasanaeth gan y Gwasanaeth Ysgolion drwy'r Uned Gefnogi Addysg. Cyflogir Cymorthyddion SIMS wedi eu hyfforddi yn benodol ar gyfer cyflawni gofynion y Gwasanaeth o dan oruchwyliaeth Swyddog Gweinyddol. Maent yn gweithredu fel Uned er mwyn sicrhau cysondeb a dilyniant i'r Gwasanaeth ond hefyd bydd gan bob unigolyn glwstwr o ysgolion penodedig er mwyn darparu cyswllt personol ac uniongyrchol.

Cyflogir cyfieithwyr proffesiynol i ddarparu gwasanaeth dwyieithog i'r ysgolion er mwyn iddynt gyfarfod â gofynion y Polisi Iaith a'r Comisiynydd Iaith.

Yn ystod 2016/17, mae'r Uned Gefnogi Addysg wedi gweithredu y CLG yn deg ac yn gyson i bob ysgol, drwy ddilyn yr amserlen waith drwy gydol y flwyddyn addysgol gan gyrraedd targedau'r amserlen waith.

BLAENORIAETHAU AR GYFER 2017-18

Y camau nesaf:

- Annog Clercod Llywodraethwyr/Penaethiaid i weithredu'n rheolaidd i ddanfôn dogfennaeth llywodraethol i'r UGA.
- Fel adran ein bod yn cadw at lefel gwasanaeth i'r Ysgolion yn deg ac yn gyson i bob Ysgol, drwy ddilyn yr amserlen waith drwy gydol y flwyddyn addysgol.
- Sicrhau bod Penaethiaid yn danfon anfonebau i'w prosesu yn rheolaidd.
- Datblygiadau'r UGA yn symud yn ôl fel tair Swyddfa Ardal
- Datblygiadau System Swyddi Gwynedd - Recriwtio a Penodi i swyddi Ysgolion

12. GWEITHIO MEWN PARTNERIAETH

PARTNERIAETHAU STRATEGOL

Bwrdd Gwasanaethau Lleol Cyhoeddus

Mae Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus newydd wedi ei sefydlu dros ardaloedd Gwynedd a Môn fydd yn paratoi a chyhoeddi asesiadau manwl o les economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol y cymunedau.

Prif gyfrifoldeb y Bwrdd yw gweithredu Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 sy'n gosod dyletswydd statudol ar gyrff cyhoeddus gan gynnwys y ddau gyngor lleol, Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, Iechyd Cyhoeddus Cymru, Gwasanaeth Tân Gogledd Cymru a Chyfoeth Naturiol Cymru i gydweithio'n ffurfiol i gwrdd â disgwyliadau'r Ddeddf.

Yn unol â disgwyliadau Llywodraeth Cymru, bydd y Bwrdd yn paratoi a chyhoeddi asesiad manwl o les economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol y cymunedau Gwynedd a Môn.

Yn dilyn hyn, bydd disgwyl i'r Bwrdd, dros y blynyddoedd nesaf baratoi a chyhoeddi Cynllun Llesiant Lleol ar gyfer Gwynedd a Môn fydd yn pennu amcanion lleol a chamau gweithredu er mwyn cyfarch yr amcanion hyn ynghyd a chynhyrchu adroddiadau cynnydd blynyddol.

Dechrau'n Deg

Bu i'r Cynllun Dechrau'n Deg cydweithio'n agos gyda'r Adran Addysg i bontio plant Dechrau'n Deg i'r ddarpariaeth addysg feithrin. Mae'r mymraeth gynnar yma yn rhoi'r sylfaen gorau i blant gan eu paratoi i fod yn fwy parod i'r ysgol gan weithio mewn partneriaeth gyda'r rhieni, y plant a nifer o asiantaethau o fewn y blynyddoedd cynnar.

Er mwyn hwyluso'r pontio rhwng Dechrau'n Deg a'r Cyfnod Sylfaen mae'r ddarpariaeth gofal plant mewn lleoliadau Dechrau'n Deg yn adlewyrchu athroniaeth ac addysgeg i'r Cyfnod Sylfaen

Mae sawl lleoliad Dechrau'n Deg wedi ei lleoli ar safleoedd ysgol gynradd, ynghyd â'r ddarpariaeth Cyfnod Sylfaen fel yn Ysgol Glancegin a Maesincla. Mae'r lleoliadau Dechrau'n Deg a'r lleoliad Cyfnod Sylfaen yn gweithio'n agos â'i gilydd ac yn rhannu arbenigedd yn ogystal ag offer ac adnoddau sy'n gwella ansawdd y ddarpariaeth. Mae'r strategaeth yma yn caniatáu pontio di-dor o un math o leoliad i un arall sy'n helpu i baratoi'n briodol i drosglwyddo'r plant.

Mae'r Athrawon Ymgynghorol Dechrau'n Deg a'r Cyfnod Sylfaen yn cynorthwyo i gynnal y ddarpariaeth o ansawdd uchel sy'n ofynnol ar gyfer y rhaglen Dechrau'n Deg a'r Cwricwlwm Cyfnod Sylfaen. Mae'r tîm yn cyd-drefnu hyfforddiant, hwyluso cyfarfodydd pontio a chynnig cyfleoedd rhwydweithio gyda staff Dechrau'n Deg a'r Cyfnod Sylfaen gan gydweithio'n agos gyda Seicolegwyr Addysg, Athrawon arbenigol, Cynllun Cyfeirio, Unedau Arsylwi Blynyddoedd Cynnar, Mudiad Meithrin a'r Gymdeithas Darparwyr Cyn Ysgol Cymru.

O ran plant Anghenion Dysgu Ychwanegol mae'r Adran Addysg yn cydweithio'n agos gyda'r Cynllun Cyfeirio, Dechrau'n Deg, Derwen a'r Bwrdd Iechyd o ran adnabod anghenion yn fuan. Mae cymorth ar gyfer pontio plant ag anghenion dysgu ychwanegol yn cael ei gynllunio drwy baneli aml-asiantaethol amrywiol. Mae'r proffiliau unigol yn darparu gwybodaeth berthnasol i leoliadau Cyfnod Sylfaen am anghenion a sgiliau plentyn, gan alluogi ysgolion i baratoi ar gyfer camau nesaf y plentyn o ran ei addysg a mynd i'r afael ag unrhyw anghenion a nodwyd.

Ynys Môn

Mae partneriaeth rhwng Gwynedd a Môn mewn nifer o feysydd (e.e. CBAAA a Cynnal). Mae cytundeb, bellach, i lunio Strategaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol ar y cyd. Bydd hwn yn seiliedig ar ail fodolu a chryfhau'r bartneriaeth bresennol a chynnwys yr holl ystod o wasanaethau a darpariaethau.

Partneriaeth Ddysgu Ôl-16 (Consortiwm Ôl-16)

Mae Cyngor Gwynedd yn bartner strategol mewn fframwaith Consortiwm sydd â throsolwg cyflawn o faes addysg ôl-16 ar draws siroedd Gwynedd ac Ynys Môn. Gan gynnwys Gwynedd, sy'n bartner arweiniol, (mae egin y syniad am bartneriaeth o'r fath yn deillio o gynllun strategol Cyngor Gwynedd 2014-2017), mae 3 phartner strategol cyflawn arall sef Cyngor Ynys Môn, Grŵp Llandrillo Menai ac ysgolion uwchradd yr ardal sydd â 6ed dosbarth. Mae'r bartneriaeth hon yn caniatáu i benderfyniadau strategol lefel uchel gael eu gwneud ar bob agwedd sy'n effeithio ar addysg ôl-16.

Yn ogystal â sicrhau cysondeb, llwybrau clir ac ansawdd ragorol i'r dysgwyr gan osgoi unrhyw ddyblygu o ran darpariaeth a systemau mae'r fframwaith hefyd yn caniatáu rhannu'r gost o gyflogi staff i arwain ar, ac i weinyddu'r holl elfennau perthnasol.

Mae'r Consortiwm Ôl-16 yn gyfrifol am gynllun Prosiect Seren Llywodraeth Cymru sef cydweithio yn strategol gyda'r Ysgolion ôl-16, Grŵp Llandrillo Menai a'r sector Addysg Uwch yng Nghymru a thu hwnt, er mwyn creu rhaglen o weithgareddau codi siliau ymgeisio ar gyfer prifysgolion gorau ym mysg dysgwyr mwy abl a talentog ôl-16 y ddwy sir. Derbyniwyd grant o'r Llywodraeth o £50,000 dros ddwy flynedd am y gwaith hwn.

Yn ychwanegol at yr uchod, ers 2015/2016 mae'r Consortiwm wedi dod yn gyfrifol am Rwydwaith Llwybrau Dysgu 14-19 sy'n rhaglen a weinyddir yn strategol ar draws siroedd y Gogledd ac sy'n gyfrifol, yn bennaf, am ddarpariaeth NEETs a chyrtsiau galwedigaethol Lefel 1 a 2.

Fframwaith Ymgysylltiad Pobl Ifanc

Ers 2013 mae'r awdurdod wedi symud i sefydlu Grŵp Strategol y Fframwaith Ymgysylltiad Pobl Ifanc, sy'n tynnu ynghyd adrannau Addysg, Economi, Plant a Theuluoedd, y Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuenctid, y Gwasanaeth Lletya Pobl Ifanc ynghyd er mwyn sefydlu trefniadau cydlynu ac atebolrwydd ar gyfer y maes ymgysylltiad pobl ifanc. Mae Paneli Mynediad cyn 16 oed a Phanel Ymgysylltiad Ôl-16 wedi eu sefydlu yn y sir sy'n tynnu cynrychiolaeth o'r awdurdod, y sector wirfoddol, ysgolion, colegau a'r gwasanaeth iechyd ynghyd i gynllunio darpariaeth ar gyfer pobl ifanc fregus, sydd fwyaf mewn perygl o ddad-gysylltu o fyd addysg, hyfforddiant a/neu waith. Mae'r cydweithio strategol hwn wedi arwain at wella dealltwriaeth partneriaid o anghenion pobl ifanc, gwella ein dulliau o adnabod a thracio pobl ifanc sydd mewn perygl ac wedi cryfhau ein protocolau rhannu gwybodaeth er mwyn dod a'r canlyniad gorau i'r person ifanc. Mae'r Grŵp Strategol hefyd wedi arwain at dargedu adnoddau Ewropeaidd ar gyfer cynllun TRAC 11-19 oed ac Ad-Trac ar gyfer rhai 16-24 oed i sicrhau ymyraethau amlasiantaethol ar gyfer cefnogi pobl ifanc yn nol i addysg, hyfforddiant neu i waith.

Mae Cyngor Gwynedd wedi sefydlu ac yn arwain y Grŵp Rheolwyr Ymgysylltiad Pobl Ifanc Gogledd Cymru er mwyn rhannu adnoddau a hyrwyddo cydweithio ar draws awdurdodau o ran comisiynu darpariaeth; sefydlu systemau a gweithdrefnau; datblygu'r fframwaith ar draws y gogledd. Bydd y Grŵp yn canolbwyntio ar agweddau ôl-16 y fframwaith i'r dyfodol.

Sicrhawyd adnoddau newydd trwy gydweithio ar draws awdurdodau'r gogledd. Lluniwyd ceisiadau cydweithredol llwyddiannus am grantiau Ewropeaidd e.e. TRAC 11-19 oed, a Cymunedau i Waith. Mae ceisiadau cydweithredol eraill yn yr arfaeth yn disgwyl eu cymeradwyo sef Ad-TRAC 16-24 oed a STEM Gogledd Cymru a Llwyddo'n Lleol y Gogledd Orllewin. Caiff y ddau gynllun olaf eu harwain a'u cydlyn gan yr awdurdod ar ran y partneriaid eraill.

Gwasanaeth Ieuentid

Ar hyn o bryd mae yna:

- 42 o glybiau ieuentid (2 ohonynt yn Glybiau Ieuentid Derwen) ar draws y sir yn cynnig cyrsiau (Dug Caeredin), gweithgareddau (crefftau, chwaraeon), prosiectau (cynllun garddio, cynllun gwirfoddoli), tripiâu (diwrnodau hwyl i Manceinion), digwyddiadau (Noson wobrwyo, gwyl gelf), ennill cymwysterau ac achrediadau (cymorth cyntaf, gwobr John Muir).
- 130 o weithwyr ieuentid (arweinyddion ac is-arweinyddion) yn y clybiau fel bod pobl ifanc yn gallu cael cyngor a gwybodaeth am faterion iechyd, rhyw, pryderon am dyfu fyny, materion adref gyda teulu neu ysgol.
- Bws Ieuentid i ymweld gyda pentrefi sydd heb clwb
- 5 gweithiwr Ieuentid a Chymuned yn cefnogi unigolion a grwpiau llai o bobl ifanc sydd ddim mewn addysg, hyfforddiant na gwaith, neu mewn perygl o beidio ag ymgysylltu (ysgolion, cymuned, clybiau).
- Mae'r Gwasanaeth Ieuentid yn rhoi arian i'r Urdd, Ffermwyr Ifanc, Sgowtiaid a'r Geidiaid sy'n golygu bod nifer o glybiau cymdeithasol / aelwydydd ar gael i bobl ifanc eu mynychu yn eu ysgol a, neu yn eu cymuned, i gymdeithasu.

Mae data Hynt gadawyr ysgol 2016 yn dangos lleihad sylweddol o ran y grŵp NEET (sydd ddim wedi ymgysylltu i addysg, hyfforddiant, gwaith) sef oddeutu 1%. Mae hyn yn hynod gadarnhaol ac o ganlyniad i waith ymestyn allan, cadw mewn cyswllt mae y Gweithwyr Ieuentid ardal wedi ei wneud parthed targedu bobl ifanc bregus yr ardal a sicrhau bod cefnogaeth mewn lle.

Cyhoeddir data hynt disgyblion ysgol gan Lywodraeth Cymru yn flynyddol. Defnyddir y data hwn ynghyd a chyfraddau hawlwr budd-daliadau chwilio am waith fel y prif ddangosyddion ar gyfer y Fframwaith Ymgysylltu yng Ngwynedd:

Dangosydd	Gwynedd			
	Haf 2013	Haf 2014	Haf 2015	Haf 2016
Nifer o bobl ifanc 16/17 oed nad ydynt mewn addysg, hyfforddiant na gwaith (defnyddir data hynt disgyblion ysgol)		1.7%	1.8%	1% (13 o bobl ifanc)

BLAENORIAETHAU AR GYFER 2017-18

Y camau nesaf:

Partneriaeth Ddysgu Ôl-16 (Consortiwm Ôl-16)

- Mae angen cryfhau'r bartneriaeth strategol efo GwE er mwyn sicrhau cysondeb mewn herio ansawdd ddarpariaeth ôl-16 ar draws y ddwy sir.

- Cydweithio efo bob partner er mwyn sicrhau cynllunio cwricwlwm sefydliadau / partneriaeth ardal / rhanbarth sydd yn bodloni anghenion yr economi lleol a rhanbarthol a cenedlaethol sydd yn hyfyw ac yn rhoi gwerth gorau am arian.

13. CYNLLUNIO, DARPARU ADNODDAU A SICRHAU ANSAWDD AR Y CYD

GwE

Mae ffocws penodol ar wella ansawdd arweinyddiaeth yng nghynlluniau busnes Yr Awdurdod a GwE. Mae hyfforddiant gorfodol ym meysydd arwain a rheoli, ac addysgu ac asesu wedi'i ddarparu i benaethiaid, gan osod gwaelodlin o ran disgwyliadau ar gyfer y flwyddyn ysgol bresennol a thu hwnt.

Adran Addysg

Mae system cynllunio a rheoli perfformiad Adran Addysg Gwynedd yn helpu llywio cyfeiriad gwasanaethau eraill yr ALI a'r Consortiwm. Ceir tystiolaeth o hyn yn y ffordd y mae cynlluniau strategol lefel uchaf yn cysylltu â chynlluniau tîm manylach, gyda thargedau gwella mesuradwy penodol, ac â chynlluniau swyddogion unigol. Mae holl gynlluniau'r tîm addysg yn dilyn y patrwm hwn a rheolir eu perfformiad yn fanwl. Mae llinellau atebolrwydd clir yn bodoli rhwng yr holl lefelau cynllunio ar draws y Cyngor.

Mae hunan arfarnu wedi'i ymgorffori'n gryf yn niwylliant yr Adran Addysg. Mae ffocws cryf ar atebolrwydd ac adolygu parhaus a phwyslais cyson ar gyflawni cynnydd yn unol â blaenoriaethau. Mae'r ffocws hwn ar arfarnu ac adolygu yn i arwain at welliant sylweddol.

Tarddodd y diwylliant hwn o arfer lwyddiannus o fewn gwasanaethau addysg. Rhaid i uwch swyddogion gyfiawnhau tanberfformio a nodi meysydd risg posibl gan gynnwys gorwario. Mae gwasanaethau'n dysgu o arfer dda ac mae llinellau atebolrwydd wedi'u diffinio'n glir.

Mae'r fframwaith atebolrwydd clir a chadarn yn gryfder pwysig yn yr Adran Addysg. Mae cynlluniau manwl ar sawl lefel o gynllun busnes y gwasanaeth trwy gynlluniau tîm a grŵp yn ymdrin â phob agwedd ar waith y gwasanaeth. Mae'r holl gynlluniau wedi enwebu swyddogion cyfrifol ac mae pob un ohonynt yn bwydo'n glir i gynllun busnes y gwasanaeth. Ceir trefniadau trylwyr ar gyfer hunanarfarnu sy'n seiliedig ar y fframwaith hwn. Mae swyddogion yn adolygu eu cynlluniau yn chwarterol ac yn arfarnu cynnydd ac effaith. Mae'r adolygiadau hyn yn llywio'r arfarniad o'r cynllun busnes sy'n bwydo i'r arfarniad gwasanaeth chwarterol yn systematig fel bod trywydd clir o arfarniad timau i mewn i'r adolygiad corfforaethol. Wedyn, caiff blaenoriaethau newydd o'r adolygiad gwasanaeth eu hymgorffori'n gyflym mewn cynlluniau tîm.

Mae swyddogion yn deall yn dda beth yw eu cyfrifoldeb am welliant parhaus a'u hatebolrwydd am gynnydd yn eu meysydd. Mae rhannu cynlluniau ac arfarniadau mewn modd eglur yn dod â chydlynad i dimau ac mae'n gyrru'r cydweithio cryf sydd wedi arwain at ddarpariaeth gwasanaethau gwell a gwella safonau ac arweinyddiaeth mewn ysgolion.

Mae swyddogion yn herio ysgolion sy'n tanberfformio yn dda ac mae'r awdurdod wedi defnyddio'i ystod lawn o bwerau statudol i ysgogi gwelliant lle bydd angen. Mae'r awdurdod wedi mynd i'r afael yn dda ag argymhellion o arolygiadau blaenorol Estyn o wasanaethau addysg a chymorth ieuencid.

Partneriaeth Ddysgu Ôl-16 (Consortiwm Ôl-16)

Mae'r Consortiwm Addysg Ôl-16 wedi ac yn gweithio efo pob ysgol gyda darpariaeth ôl 16 er mwyn herio'r ansawdd gyda chefnogaeth GwE.

Mae'r Consortiwm yn cydweithio efo Grŵp Llandrillo Menai / Coleg Meirion Dwyfor / Sgiliaith er mwyn datblygu adnoddau e-ddysgu fydd yn hyrwyddo defnydd o'r iaith Gymraeg mewn meysydd penodol galwedigaethol.

Fframwaith Ymgysylltiad Pobl Ifanc

Sicrhawyd adnoddau newydd trwy gydweithio ar draws awdurdodau'r gogledd. Lluniwyd ceisiadau cydweithredol llwyddiannus am grantiau Ewropeaidd e.e. TRAC 11-19 oed, a Chymunedau i Waith. Mae ceisiadau cydweithredol eraill yn yr arfaeth yn disgwyl eu cymeradwyo sef Ad-TRAC 16-24 oed a STEM Gogledd Cymru a Llwyddo'n Lleol y Gogledd Orllewin. Caiff y ddau gynllun olaf eu harwain a'u cydlynu gan yr awdurdod ar ran y partneriaid eraill.

14. RHEOLI ADNODDAU

Mae'r Cyngor yn adolygu ei Strategaeth Ariannol yn rheolaidd ac wedi gwneud rhagdybiaethau rhesymol ynglŷn â nifer o ffactorau amrywiadwy gan gynnwys lefel debygol y Grant Cynnal Refeniw. Fel rhan o'r broses hon, ystyriodd y Cyngor briodoldeb ei gronfeydd wrth gefn a'i falansau. Mae gan y Cyngor systemau rhagweld ariannol, pennu cyllidebau a rheoli effeithiol ar waith. Mae'r trefniadau rheoli cyllidebol yn seiliedig ar ganllawiau a threfniadau monitro manwl ar lefel swyddogion, aelodau a staff gweithredol.

Mae cynlluniau arbedion effeithlonrwydd wedi cael eu datblygu ym mhob un o adrannau'r Cyngor. Mae'r cynlluniau'n cynnwys disgrifiadau clir o ble y câi'r arbedion eu gwneud. Mae gweithdrefnau cadarn ar gyfer mesur ac olrhain arbedion wedi cael eu sefydlu.

Gwariant cymharol Gwynedd ar Ysgolion 2016/17

Mae lefel cyllido Gwynedd y 5ed uchaf drwy Gymru ar sail gros, a'r 4ydd uchaf ar sail net. Y llynedd roedd Gwynedd yn 4ydd ac yn 3ydd.

Cynradd:

- Mae cyllid fesul disgybl cynradd Gwynedd y 3ydd uchaf drwy Gymru ar sail gros a'r 2il uchaf drwy Gymru ar sail net. Llynedd roeddem yr 2il a'r uchaf ar y mesurau yn ôl eu trefn.
- Mae cymhareb disgyblion : athrawon Gwynedd yn y sector yma'r 6ed 'gorau' (h.y. isaf) ymysg 22 awdurdod Cymru. Mae hyn yn cymharu â 3ydd isaf llynedd.
- O fewn Gwynedd, mae'r darlun mewn ysgolion unigol yn gallu amrywio'n sylweddol oddi wrth y cyfartaledd sirol o £4,600 y disgybl (cyllid datganoledig). Mae tua 0.4% o'n disgyblion mewn ysgolion sy'n derbyn £9,300 y disgybl ar gyfartaledd (yr ysgolion lleiaf) tra bod tua 35% o'r disgyblion mewn ysgolion sy'n gwario oddeutu £4,100 y pen (ysgolion dros 200 disgybl).

Uwchradd

- Ar sail gros mae cyllid fesul disgybl uwchradd Gwynedd y 5ed uchaf drwy Gymru. O newid i sail net (sy'n gymhariaeth decach oherwydd effaith gwahanol batrwm ôl-16 ar y ffigyrau gros), mae safle Gwynedd yn newid i fod y 7fed uchaf. Mae hyn yn weddol debyg felly i sefyllfa 2015/16, pan oeddem y 6ed uchaf ar sail gros a net.
- Er hynny mae maint cyfartalog dosbarthiadau Gwynedd y 'gorau' (lleiaf) drwy Gymru.

Arbennig

- Mae cyllid fesul disgybl Gwynedd (cyllideb ysgolion) y 10fed uchaf drwy Gymru ar sail gros, a'r 9fed uchaf ar sail net. Yr un safle â llynedd ar y ddau fesur.
- Mae hyn yn rhoi darlun pur wahanol i ystadegau Llywodraeth Cymru, sy'n edrych ar y gyllideb ddatganoledig yn unig (lle'r ydym y 16eg uchaf).
- Mae gwahaniaethau sylweddol yn natur / graddfa'r ddarpariaeth a'r ffordd y cofnodir gwariant gan gynghorau yn ei gwneud yn anoddach dod i gasgliadau pendant am wariant cymharol yn y sector yma.
- Mae cymhareb disgybl : athro Gwynedd yn weddol ganolig; y 15fed isaf drwy Gymru.

Casgliadau:

- Mae'n debyg fod yna ddau ffactor sydd yn golygu fod gwariant fesul disgybl am amrywio ar draws Cymru – sef dwysedd poblogaeth (y ffaith fod darparu ysgolion mewn ardal fwy gwasgaredig am gostio mwy) ac amddifadedd (sef fod angen gwario mwy ar blant sydd o gefndiroedd difreintiedig os am gael yr un canlyniad).
- O ran dwysedd poblogaeth, Gwynedd yw'r ardal gyda'r dwysedd poblogaeth trydydd isaf yng Nghymru. O ran amddifadedd, ar sail y dangosyddion cydnabyddedig mae Gwynedd yn y 18fed safle.
- Felly byddem yn disgwyl i wariant y pen Gwynedd fod rywle rhwng y 3ydd a'r 18fed safle yng Nghymru.
- Ar sail hyn felly, mae'n ymddangos fod ein lefel gwariant yn y sector gynradd ar ben uchaf yr ystod disgwylidig neu ychydig yn uwch na hynny.
- O ran y sector uwchradd, mae ein safle cymharol yn debyg i llynedd ac mae'n parhau i fod yn weddol uchel o fewn yr amrediad y byddem yn ei ddisgwyl.
- Mae safle cymharol ein hysgolion arbennig i'w weld yn eithaf canolig yng Nghymru (mae'n llai eglur faint o ddylanwad cymharol sydd gan deneurwydd poblogaeth ac amddifadedd ar yr angen i wario yn y sector yma).

BLAENORIAETHAU AR GYFER 2016-17

Y camau nesaf:

- Gwireddu cynlluniau arbedion/toriadau gan gynnwys trefniadaeth ysgolion
- Hyfforddiant cyllidol i ysgolion